

Projekt

z dnia 22 maja 2026 r.

Przygotowała : Lidia Radecka - Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

**UCHWAŁA NR XXXI/.../26
RADY MIEJSKIEJ W GRÓJCU**

z dnia 28 maja 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Diagnozy potrzeb społeczności lokalnej w zakresie zapotrzebowania na Dzienny Dom Seniora w Grójcu”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Diagnozę potrzeb społeczności lokalnej w zakresie zapotrzebowania na Dzienny Dom Seniora w Grójcu”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Grójec .

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Diagnoza potrzeb
społeczności lokalnej w
zakresie zapotrzebowania
na Dzienny Dom Seniora
GMINA GRÓJEC**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY GRÓJEC...	5
1.1. Charakterystyka Gminy Grójec.....	5
1.2. Liczba mieszkańców i zmiany demograficzne w latach 2019–2025.....	6
1.3. Przyrost naturalny i tendencje demograficzne	9
1.4. Struktura mieszkańców według wieku i płci.....	10
1.5. Struktura wieku mieszkańców i wskaźniki obciążenia demograficznego	14
1.6. Prognoza demograficzna i proces starzenia się mieszkańców Gminy Grójec	18
1.7. Wnioski z analizy demograficznej.....	20
2. SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH W GMINIE GRÓJEC	22
2.1. Formy wsparcia i aktywizacji seniorów w Gminie Grójec	22
2.2. Osoby starsze w systemie pomocy społecznej	25
2.3. Osoby starsze korzystające z usług opiekuńczych.....	28
2.4. Skala wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego seniorów.....	29
2.5. Wpływ rozwoju usług środowiskowych na ograniczanie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej	31
3. OCENA DOSTĘPNOŚCI I ADEKWATNOŚCI FORM WSPARCIA ORAZ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ.....	33
3.1. Dostępność form wsparcia i infrastruktury dla seniorów	33
3.2. Potencjał społeczny i aktywność środowisk senioralnych.....	35
3.3. Wnioski i kierunki rozwoju systemu wsparcia seniorów.....	36
3.4. Konieczność utworzenia nowej infrastruktury społecznej dla seniorów	37
4. WYNIKI BADANIA MIESZKAŃCÓW GMINY GRÓJEC.....	38
4.1. Analiza wyników badań ankietowych.....	39
4.1.1. Ocena sytuacji seniorów w Gminie Grójec.....	41
4.1.2. Dominujące problemy osób starszych.....	42
4.1.3. Potrzeba zwiększenia wsparcia dziennego dla osób starszych	43
4.1.4. Ocena obecnej oferty wsparcia i aktywizacji dla seniorów.....	44
4.1.5. Potrzeba utworzenia Dziennego Domu Seniora.....	45
4.2. Podsumowanie badań ankietowych	52
5. POTRZEBY SENIORÓW I ICH RODZIN	53

6. CHARAKTERYSTYKA PLANOWANEJ INWESTYCJI – DZIENNY DOM SENIORA.....	55
6.1. Lokalizacja inwestycji.....	55
6.2. Charakter inwestycji.....	56
6.3. Wstępne założenia funkcjonowania Dziennego Domu Seniora.....	56
6.4. Planowana liczba miejsc.....	57
6.5. Schemat założeń inwestycji.....	58
7. ZGODNOŚĆ PLANOWANEJ PLACÓWKI Z ZASADĄ DEINSTYTUCJONALIZACJI I KIERUNKAMI POLITYKI SPOŁECZNEJ	59
7.1. Zgodność planowanego Dziennego Domu Seniora z zasadą deinstytucjonalizacji	59
7.2. Zgodność planowanej placówki z dokumentami strategicznymi i kierunkami polityki społecznej.....	61
8. WNIOSKI I REKOMENDACJE	63

WSTĘP

Celem niniejszej diagnozy jest określenie zasadności utworzenia Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy Grójec oraz rozpoznanie najważniejszych potrzeb osób starszych i ich rodzin w zakresie opieki, wsparcia oraz aktywizacji społecznej. Dokument stanowi próbę kompleksowej oceny sytuacji demograficznej, społecznej i instytucjonalnej gminy w kontekście postępującego procesu starzenia się mieszkańców oraz rosnącego zapotrzebowania na usługi kierowane do seniorów.

Diagnoza została opracowana w oparciu o analizę danych statystycznych, informacji pozyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu, dokumentów strategicznych oraz wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy. Zgromadzone materiały pozwalają ocenić zarówno skalę potrzeb osób starszych, jak i stopień adekwatności obecnie funkcjonujących form wsparcia. Szczególną uwagę poświęcono dostępności usług środowiskowych, sytuacji osób samotnych, obciążeniu rodzin obowiązkami opiekuńczymi oraz roli lokalnej infrastruktury społecznej.

Przygotowana diagnoza ma na celu nie tylko opis aktualnej sytuacji, ale również wskazanie kierunków dalszych działań, które mogą przyczynić się do poprawy jakości życia seniorów, wzmocnienia lokalnego systemu wsparcia oraz rozwoju usług społecznych zgodnych z zasadą deinstytucjonalizacji. Utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i ważny element lokalnej polityki społecznej.

1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY GRÓJEC

Analiza sytuacji demograficznej i społecznej stanowi punkt wyjścia do oceny zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych. Proces starzenia się społeczeństwa jest zjawiskiem ogólnokrajowym, jednak jego dynamika oraz konsekwencje mogą się różnić na poziomie lokalnym. W związku z tym szczególnego znaczenia nabiera diagnoza sytuacji społecznej i demograficznej na poziomie gminy, pozwalająca na identyfikację lokalnych potrzeb oraz kierunków rozwoju usług społecznych.

W przypadku Gminy Grójec istotne jest określenie skali udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz tendencji zmian w strukturze wiekowej mieszkańców. Analiza danych demograficznych pozwala ocenić tempo starzenia się lokalnej społeczności oraz przewidywać przyszłe potrzeby związane z organizacją wsparcia dla seniorów. Wzrost liczby osób starszych wpływa na zwiększenie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne, aktywizacyjne oraz działania wspierające codzienne funkcjonowanie seniorów.

1.1. Charakterystyka Gminy Grójec¹

Gmina Grójec jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie mazowieckim, na pograniczu Wysoczyzny Rawskiej i Równiny Warszawskiej. Korzystne położenie komunikacyjne, w sąsiedztwie ważnych szlaków drogowych łączących północną i południową część kraju oraz wschód z zachodem Polski, wpływa na jej rozwój społeczny i gospodarczy. Powierzchnia gminy wynosi 120,64 km².

Grójec posiada bogatą historię sięgającą czasów średniowiecza. Prawa miejskie otrzymał w 1419 roku. Z miastem związana jest postać księdza Piotra Skargi, który urodził się w Grójcu i przez wiele lat pozostawał związany z lokalną społecznością.

Gmina Grójec od wielu lat kojarzona jest przede wszystkim z tradycjami sadowniczymi i produkcją jabłek. Region określany jest mianem „największego sadu Europy”, a lokalne sadownictwo stanowi jeden z najważniejszych elementów tożsamości i gospodarki gminy. Tradycje sadownicze są podtrzymywane m.in. poprzez organizację corocznego Święta Kwitnących Jabłoni – wydarzenia promującego lokalną kulturę, dziedzictwo oraz produkty regionalne. Jabłko grójeckie posiada status produktu chronionego geograficznie, co podkreśla jego wyjątkowy charakter oraz znaczenie regionu na mapie krajowego sadownictwa.

¹ <https://grojecmiasto.pl/cms/1694>

Współczesny Grójec jest dynamicznie rozwijającą się gminą, w której stopniowo rozbudowywana jest infrastruktura mieszkaniowa, społeczna i usługowa. Korzystne położenie względem Warszawy oraz rozwój lokalnego rynku pracy wpływają na zainteresowanie osiedlaniem się nowych mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonują placówki oświatowe, instytucje kultury, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz organizacje pozarządowe realizujące działania na rzecz mieszkańców. Aktywną działalność prowadzą m.in. Grójecki Ośrodek Kultury oraz Grójecki Ośrodek Sportu, które wraz z lokalnymi organizacjami współtworzą ofertę społeczno-kulturalną skierowaną do różnych grup mieszkańców, w tym osób starszych.

Gmina Grójec łączy funkcje gospodarcze, społeczne i mieszkaniowe, pozostając jednocześnie miejscem o silnych więziach lokalnych i dużym potencjale społecznym. Uwarunkowania te mają istotne znaczenie w kontekście planowania i rozwoju lokalnych usług społecznych, w tym działań skierowanych do osób starszych i ich rodzin.

1.2. Liczba mieszkańców i zmiany demograficzne w latach 2022–2030

Analiza liczby mieszkańców Gminy Grójec w latach 2022–2030 wskazuje na utrzymującą się względnie stabilną sytuację demograficzną, przy jednoczesnych oznakach rozwoju osadniczego gminy. W 2019 roku gminę zamieszkiwało 25 855 osób, natomiast w 2024 roku liczba mieszkańców wyniosła 26 216 osób, co oznacza wzrost o 361 osób w analizowanym okresie. W poszczególnych latach obserwowano niewielkie wahania liczby ludności, jednak od 2022 roku liczba mieszkańców ponownie utrzymywała się na poziomie przekraczającym 26 tys. osób.

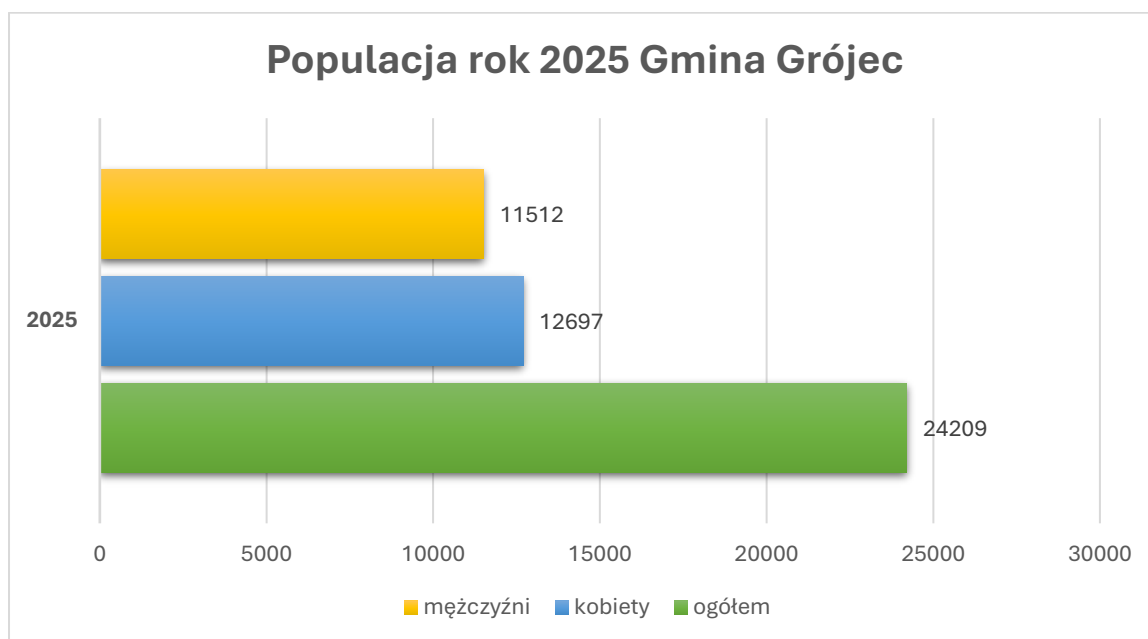
Na sytuację demograficzną Gminy Grójec należy patrzeć również w szerszym kontekście rozwoju przestrzennego i mieszkaniowego. Gmina systematycznie się rozrasta, czego przejawem jest powstawanie nowych osiedli mieszkaniowych oraz zwiększające się zainteresowanie osiedlaniem na jej terenie. W praktyce oznacza to, że rzeczywista liczba osób korzystających z lokalnej infrastruktury, usług publicznych i oferty społecznej może być wyższa niż wynika to wyłącznie z danych meldunkowych. Część nowych mieszkańców, szczególnie osób zamieszkujących nowo powstałe osiedla, może nie posiadać jeszcze formalnego zameldowania na terenie gminy, co ogranicza pełne odzwierciedlenie skali zachodzących zmian w oficjalnych statystykach.

Jednocześnie dane za 2025 rok wskazują na spadek liczby mieszkańców do poziomu 24 209 osób. Zmiana ta może wynikać m.in. z różnic metodologicznych w zakresie źródeł danych, sposobu ewidencjonowania mieszkańców lub aktualizacji rejestrów ludności. Nie musi ona

zatem oznaczać rzeczywistego ograniczenia potencjału demograficznego gminy, zwłaszcza w świetle obserwowanego rozwoju budownictwa mieszkaniowego i napływu nowych mieszkańców.

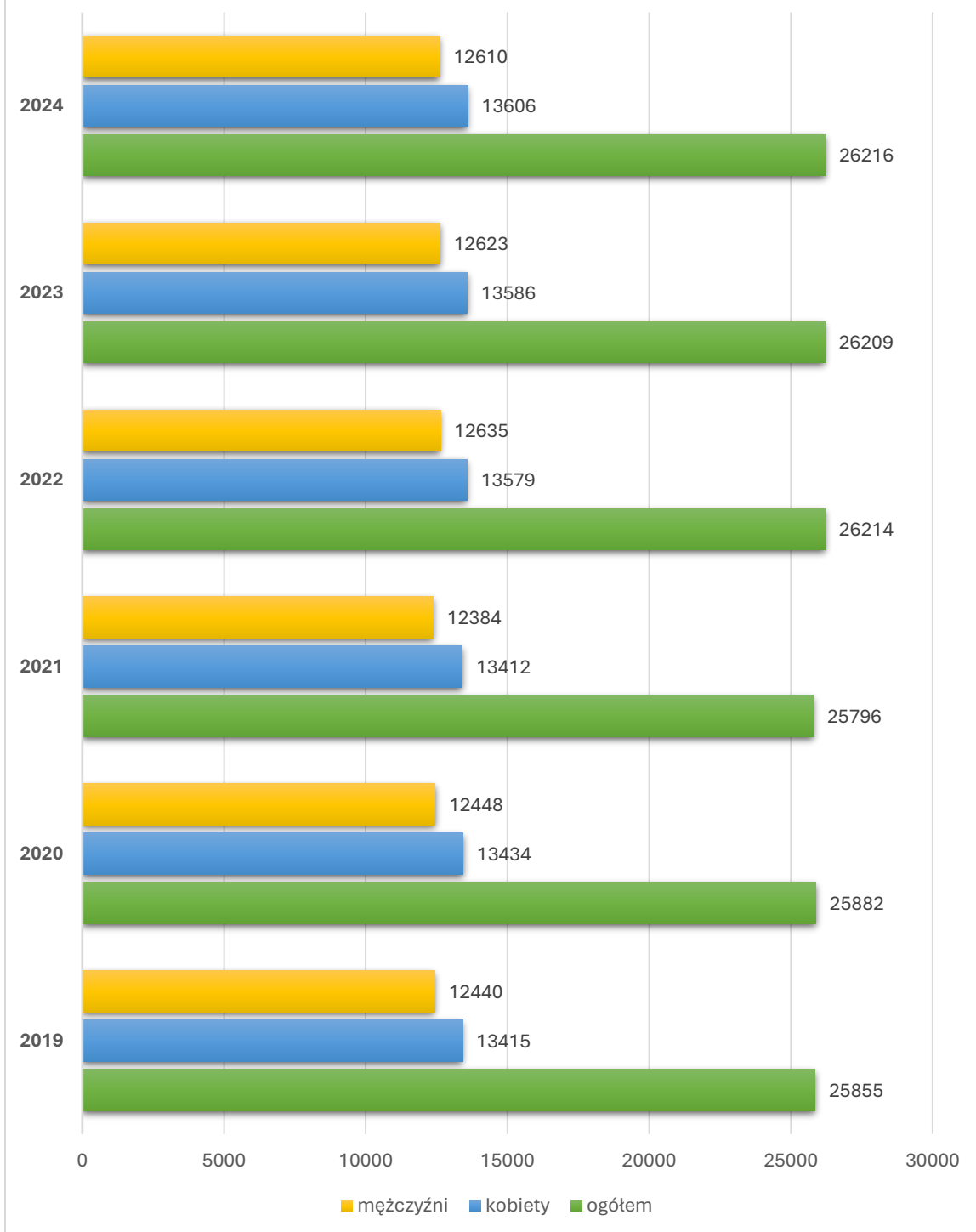
W całym analizowanym okresie widoczna jest przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. W 2024 roku kobiety stanowiły 13 606 mieszkańców, natomiast mężczyźni 12 610 osób. Również w 2025 roku utrzymała się wyraźna przewaga kobiet – 12 697 wobec 11 512 mężczyzn. Ma to znaczenie dla planowania lokalnej polityki społecznej, ponieważ kobiety częściej dożywają późnej starości i częściej korzystają z różnych form wsparcia społecznego, opiekuńczego oraz aktywizacyjnego.

W świetle powyższych danych oraz obserwowanych procesów rozwoju gminy zasadne jest wzmocnienie lokalnej infrastruktury społecznej, w tym tworzenie nowych form wsparcia dla osób starszych. Rozrastająca się zabudowa mieszkaniowa, wzrost liczby faktycznych mieszkańców oraz utrzymujący się proces starzenia się społeczeństwa zwiększają zapotrzebowanie na usługi społeczne, opiekuńcze, integracyjne i aktywizujące. W tym kontekście utworzenie domu seniora stanowi odpowiedź zarówno na obecne potrzeby mieszkańców, jak i na przewidywane wyzwania demograficzne związane z dalszym rozwojem Gminy Grójec.

Źródło: Dane za 2025 rok pozyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy i Miasta Grójec

Populacja 2019-2024 Gmina Grójec

Źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.; dane: polskawliczbach.pl.

1.3. Przyrost naturalny i tendencje demograficzne

Analiza danych dotyczących przyrostu naturalnego w Gminie Grójec w latach 2019–2024 wskazuje na utrzymujący się niekorzystny trend demograficzny związany z przewagą liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Jedynie w 2019 roku odnotowano dodatni przyrost naturalny, który wyniósł 42 osoby. W kolejnych latach sytuacja uległa pogorszeniu, a przyrost naturalny przyjmował wartości ujemne.

Najbardziej niekorzystna sytuacja wystąpiła w 2021 roku, kiedy przyrost naturalny osiągnął poziom -76. W 2024 roku również odnotowano znaczący ujemny przyrost naturalny wynoszący -74, przy 205 urodzeniach i 279 zgonach. Dane te mogą wskazywać na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności oraz zmniejszanie się liczby osób w młodszych grupach wiekowych.

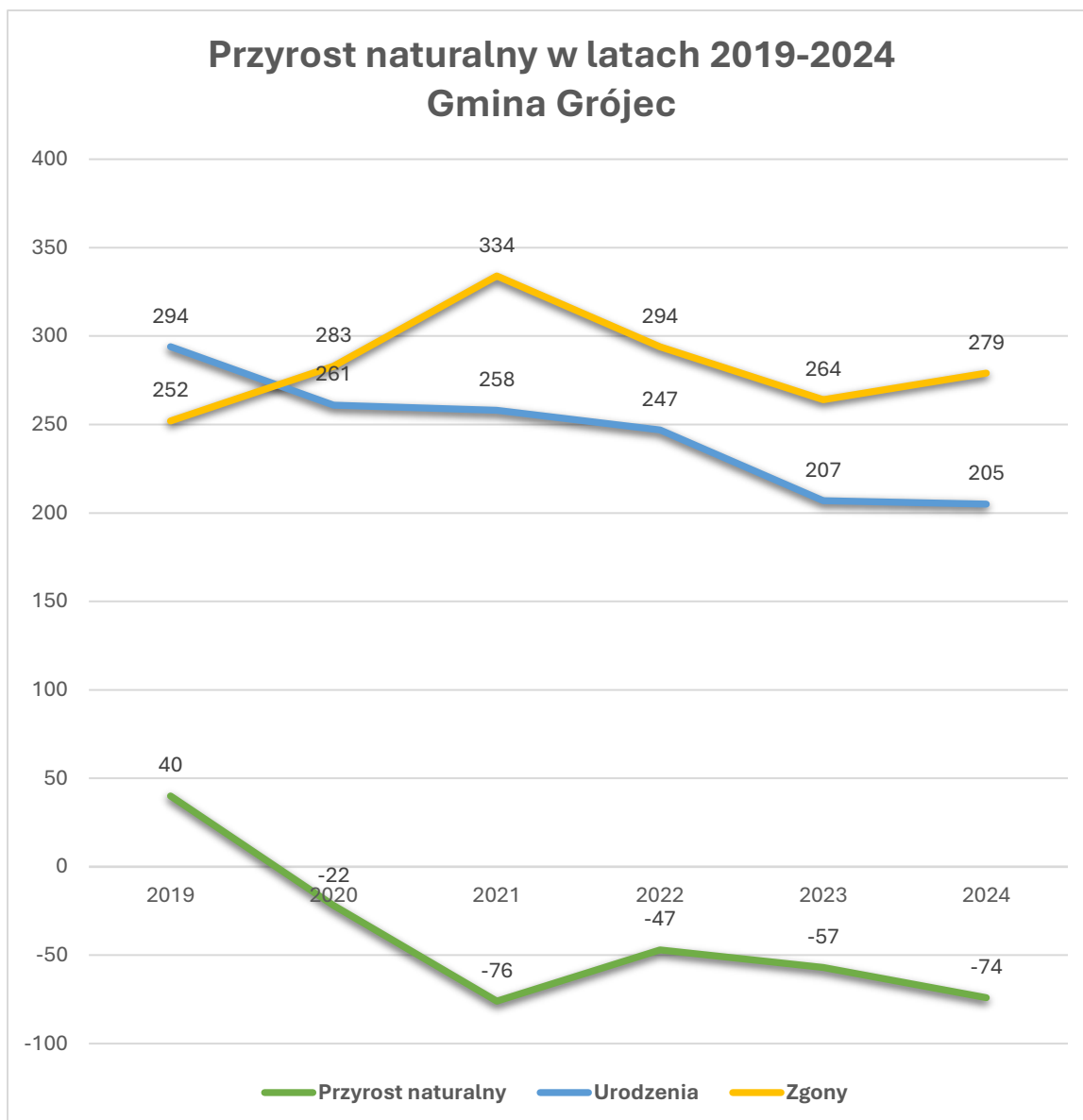
W analizowanym okresie widoczny jest także stopniowy spadek liczby urodzeń. W 2019 roku odnotowano 294 urodzenia, natomiast w 2024 roku liczba ta wyniosła 205, co oznacza spadek o blisko 30%. Jednocześnie liczba zgonów utrzymuje się na wysokim poziomie. Szczególnie wysoki poziom zgonów odnotowano w 2021 roku (334 zgony), co mogło mieć związek z sytuacją epidemiczną i zwiększoną śmiertelnością w okresie pandemii.

Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny może w dłuższej perspektywie wpływać na zmiany struktury wieku mieszkańców, w tym wzrost udziału osób starszych w populacji gminy. Zjawisko to może generować zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńcze i aktywizacyjne skierowane do seniorów oraz wymagać dalszego rozwoju lokalnego systemu wsparcia dla osób starszych.

Liczba zgonów niemowląt w analizowanym okresie pozostawała na niskim poziomie i nie wykazywała istotnych wahań. W 2024 roku nie odnotowano zgonów niemowląt.

Przyrost naturalny w latach 2019-2024 Gmina Grójec				
	Przyrost naturalny	Urodzenia	Zgony	Zgony niemowląt
2024	-74	205	279	0
2023	-57	207	264	1
2022	-47	247	294	3
2021	-76	258	334	1
2020	-22	261	283	4
2019	42	294	252	2

Źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.; dane: polskawliczbach.pl.

Źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.; dane: polskawliczbach.pl.

1.4. Struktura mieszkańców według wieku i płci

Wraz ze wzrostem liczby seniorów rośnie zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie opieki, aktywizacji oraz integracji społecznej. Istotne znaczenie mają także czynniki społeczne, takie jak samotność, zmiany w strukturze rodzin czy migracje młodszych pokoleń. Coraz częściej osoby starsze funkcjonują w jednoosobowych gospodarstwach domowych lub pozostają bez stałego wsparcia bliskich, co zwiększa ryzyko izolacji społecznej oraz pogorszenia jakości życia.

Analiza tych uwarunkowań pozwala określić, czy obecna sytuacja demograficzna uzasadnia rozwój nowych form wsparcia dla osób starszych. Stanowi ona również podstawę do planowania działań odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców oraz rozwoju

lokalnych usług społecznych zgodnych z kierunkiem deinstytucjonalizacji i wspierania seniorów w środowisku lokalnym.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę mieszkańców gminy według wieku i płci na dzień 31 grudnia 2025 r., z podziałem na osoby przebywające czasowo oraz stale. Dane zostały pozyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy i Miasta Grójec.

Tabela pierwsza – mieszkańcy czasowi:

W tej grupie ujęto łącznie 513 osób, w tym 250 kobiet i 263 mężczyzn. Struktura wiekowa wskazuje, że największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, szczególnie w przedziale 21–40 lat (208 osób) oraz 41–60 lat (148 osób). Znacznie mniejsze są liczebności wśród dzieci i młodzieży, choć zauważalna jest grupa dzieci w wieku 8–12 lat (32 osoby). W starszych rocznikach liczba mieszkańców jest niewielka – powyżej 65. roku życia występują pojedyncze osoby. Ogólnie liczba mężczyzn jest nieco wyższa niż kobiet, zwłaszcza w grupach młodzieżowych i młodych dorosłych.

Tabela druga – mieszkańcy stali:

Druga tabela obejmuje zdecydowanie większą populację – 24 209 osób, w tym 12 697 kobiet i 11 512 mężczyzn. Najliczniejsze są grupy w wieku produkcyjnym, szczególnie 41–60 lat (7204 osoby) oraz 21–40 lat (5491 osób), co wskazuje na przewagę osób aktywnych zawodowo. Istotny udział mają również dzieci i młodzież (np. 8–12 lat – 1406 osób, 13–15 lat – 883 osoby), co świadczy o obecności młodszych roczników w strukturze ludności. W starszych grupach wiekowych widoczna jest przewaga kobiet, zwłaszcza powyżej 70. roku życia (np. 71–81 lat – 1529 kobiet wobec 996 mężczyzn, >81 lat – 503 kobiet wobec 200 mężczyzn), co odzwierciedla ogólne tendencje demograficzne związane z dłuższą średnią długością życia kobiet.

Populacja mieszkańców stałych jest wielokrotnie liczniejsza i bardziej zróżnicowana wiekowo niż populacja mieszkańców czasowych. W obu przypadkach największy udział mają osoby w wieku produkcyjnym, jednak wśród mieszkańców stałych widoczna jest pełniejsza struktura demograficzna, obejmująca zarówno dzieci, jak i osoby starsze. W grupie czasowej dominują osoby dorosłe, a liczba seniorów jest niewielka. W obu zestawieniach zauważalne są różnice płciowe – w młodszych rocznikach częściej występują mężczyźni, natomiast w starszych wyraźnie przeważają kobiety.

Statystyka mieszkańców wg wieku i płci

Raport na dzień 2025-12-31

Zakres raportu: Status pobytu: Czasowi, Płeć: Wszyscy, Obywatelstwo: Wszyscy, Typ wieku: Rocznikowo

Struktura mieszkańców <u>czasowych</u> według wieku i płci – stan na 31.12.2025 r.					
Lp.	Grupa	Przedział	Kobiety	Mężczyźni	Wszyscy
1	0-3	Kobiety (0-3 lat) Mężczyźni (0-3 lat)	6	5	11
2	4-5	Kobiety (4-5 lat) Mężczyźni (4-5 lat)	5	6	11
3	6	Kobiety (6 lat) Mężczyźni (6 lat)	0	3	3
4	7	Kobiety (7 lat) Mężczyźni (7 lat)	4	5	9
5	8-12	Kobiety (8-12 lat) Mężczyźni (8-12 lat)	17	15	32
6	13-15	Kobiety (13-15 lat) Mężczyźni (13-15 lat)	9	10	19
7	16-17	Kobiety (16-17 lat) Mężczyźni (16-17 lat)	3	7	10
8	18	Kobiety (18 lat) Mężczyźni (18 lat)	3	7	10
9	19-20	Kobiety (19-20 lat) Mężczyźni (19-20 lat)	4	13	17
10	21-40	Kobiety (21-40 lat) Mężczyźni (21-40 lat)	108	100	208
11	41-60	Kobiety (41-60 lat) Mężczyźni (41-60 lat)	80	68	148
12	61-64	Kobiety (61-64 lat) Mężczyźni (61-64 lat)	4	12	16
13	65-70	Kobiety (65-70 lat) Mężczyźni (65-70 lat)	1	6	7
14	71-81	Kobiety (71-81 lat) Mężczyźni (71-81 lat)	4	6	10
15	>81	Kobiety (82 i więcej lat) Mężczyźni (82 i więcej lat)	2	0	2
		SUMA	250	263	513

Źródło: Dane zostały pozyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy i Miasta Grójec.

Statystyka mieszkańców wg wieku i płci

Raport na dzień 2025-12-31

Zakres raportu: Status pobytu: Stali, Płeć: Wszyscy, Obywatelstwo: Wszyscy, Typ wieku: Rocznikowo

Struktura mieszkańców <u>stałych</u> według wieku i płci – stan na 31.12.2025 r.					
Lp.	Grupa	Przedział	Kobiety	Mężczyźni	Wszyscy
1	0-3	Kobiety (0-3 lat) Mężczyźni (0-3 lat)	344	336	680
2	4-5	Kobiety (4-5 lat) Mężczyźni (4-5 lat)	219	260	479
3	6	Kobiety (6 lat) Mężczyźni (6 lat)	125	151	276
4	7	Kobiety (7 lat) Mężczyźni (7 lat)	130	145	275
5	8-12	Kobiety (8-12 lat) Mężczyźni (8-12 lat)	703	703	1406
6	13-15	Kobiety (13-15 lat) Mężczyźni (13-15 lat)	440	443	883
7	16-17	Kobiety (16-17 lat) Mężczyźni (16-17 lat)	296	315	611
8	18	Kobiety (18 lat) Mężczyźni (18 lat)	121	158	279
9	19-20	Kobiety (19-20 lat) Mężczyźni (19-20 lat)	244	275	519
10	21-40	Kobiety (21-40 lat) Mężczyźni (21-40 lat)	2752	2739	5491
11	41-60	Kobiety (41-60 lat) Mężczyźni (41-60 lat)	3696	3508	7204
12	61-64	Kobiety (61-64 lat) Mężczyźni (61-64 lat)	565	489	1054
13	65-70	Kobiety (65-70 lat) Mężczyźni (65-70 lat)	1030	794	1824
14	71-81	Kobiety (71-81 lat) Mężczyźni (71-81 lat)	1529	996	2525
15	>81	Kobiety (82 i więcej lat) Mężczyźni (82 i więcej lat)	503	200	703
SUMA			12697	11512	24209

Źródło: Dane zostały pozyskane z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy i Miasta Grójec

Jak już zostało wspomniane wcześniej, rzeczywista liczba osób zamieszkujących teren Gminy Grójec może być wyższa niż wynika to z oficjalnych danych meldunkowych. Dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz rosnące zainteresowanie osiedlaniem się na terenie gminy sprawiają, że część mieszkańców przebywa na jej obszarze bez formalnego zameldowania. Dotyczy to w szczególności osób zamieszkujących nowo powstałe osiedla lub

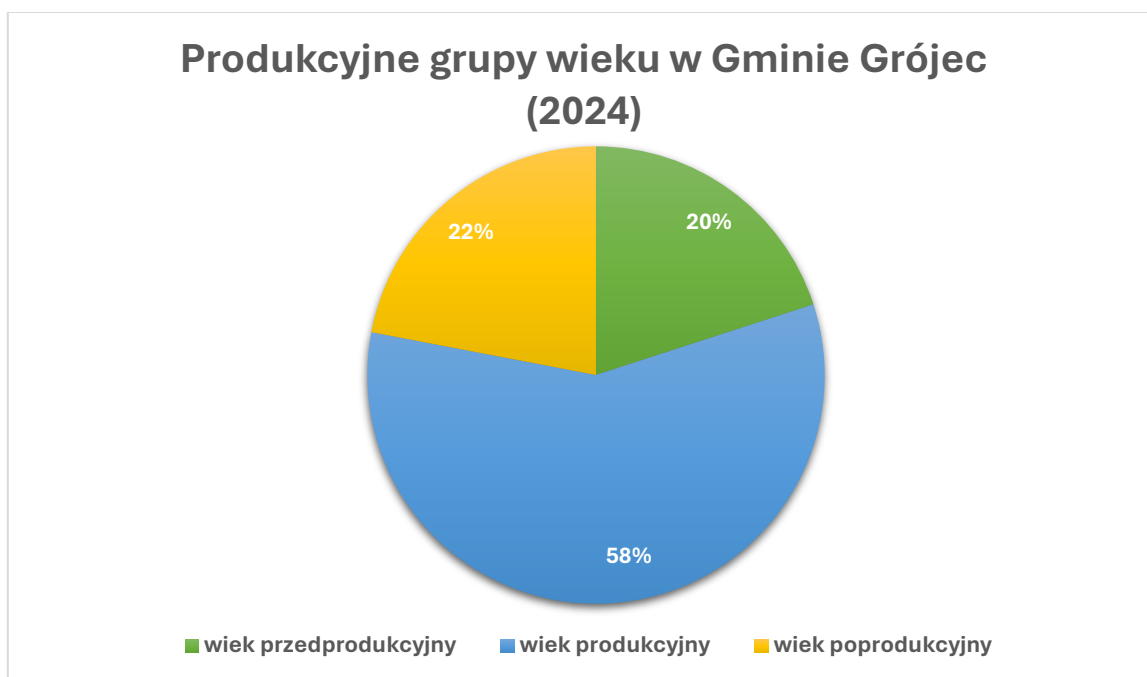
przebywających czasowo na terenie gminy. W konsekwencji faktyczna liczba osób korzystających z lokalnej infrastruktury, usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych może być większa niż wskazują dane statystyczne.

1.5. Struktura wieku mieszkańców i wskaźniki obciążenia demograficznego

Analiza struktury wieku mieszkańców Gminy Grójec wskazuje na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności. Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2024 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 22,1% mieszkańców gminy, co oznacza, że ponad co piąty mieszkaniec osiągnął wiek związany z zakończeniem aktywności zawodowej. Wskaźnik ten jest zbliżony do średniej dla województwa mazowieckiego, która również wynosi 22,0%.

W strukturze osób w wieku poprodukcyjnym widoczna jest wyraźna przewaga kobiet. Kobiety w wieku 59 lat i więcej stanowiły 27,8% populacji kobiet, podczas gdy wśród mężczyzn udział osób w wieku 64 lata i więcej wyniósł 15,8%. Zjawisko to może wynikać z dłuższego przeciętnego trwania życia kobiet, a także większego udziału samotnie mieszkających senierek wymagających wsparcia społecznego i opiekuńczego.

Jednocześnie osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 20,0% mieszkańców gminy, natomiast osoby w wieku produkcyjnym 58,0%. W połączeniu z wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym oraz utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym może to świadczyć o postępującym procesie starzenia się mieszkańców gminy oraz o rosnącym znaczeniu usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych skierowanych do seniorów.

Źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.; dane: polskawliczbach.pl.

Analiza zmian struktury ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Grójec w latach 2013–2019 wskazuje na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności. W analizowanym okresie systematycznie wzrastał udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 17,4% w 2013 roku do 21,2% w 2019 roku. Oznacza to wzrost o 3,8 punktu procentowego w ciągu sześciu lat, co świadczy o zwiększającym się udziale seniorów w strukturze mieszkańców gminy.

Jednocześnie widoczny jest stopniowy spadek udziału osób w wieku produkcyjnym – z 62,9% w 2013 roku do 58,6% w 2019 roku. Zmniejszanie się liczby osób aktywnych zawodowo przy równoczesnym wzroście liczby seniorów wpływa na rosnące obciążenie systemu społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego. W analizowanym okresie nieznacznie wzrósł również udział osób w wieku przedprodukcyjnym – z 19,7% do 20,2%, jednak zmiana ta była znacznie mniej dynamiczna niż wzrost udziału osób starszych.

Przedstawione dane mogą wskazywać na utrwalający się trend demograficzny związany ze starzeniem się mieszkańców Gminy Grójec. W konsekwencji może to prowadzić do zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne, aktywizacyjne oraz wsparcie środowiskowe skierowane do osób starszych.

Dokumenty strategiczne Gminy Grójec wskazują, że proces starzenia się mieszkańców będzie się pogłębiał również w kolejnych latach. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027 zwraca uwagę na systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym. Prognozowane zmiany demograficzne mogą prowadzić do dalszego wzrostu liczby osób wymagających wsparcia społecznego, opiekuńczego i zdrowotnego, co zwiększa znaczenie rozwoju lokalnych usług środowiskowych skierowanych do seniorów (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027, s. 13–14).

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2013	19,7%	62,9%	17,4%
2014	19,7%	62,0%	18,2%
2015	19,7%	61,4%	18,9%
2016	19,7%	60,8%	19,5%
2017	19,8%	60,2%	20,0%
2018	20,0%	59,3%	20,7%
2019	20,2%	58,6%	21,2%

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027, s. 13-14).

Potwierdzają to również wskaźniki obciążenia demograficznego. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 72,5 osób w wieku nieprodukcyjnym, co oznacza znaczące obciążenie osób aktywnych zawodowo koniecznością utrzymywania systemów wsparcia społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego. Jednocześnie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 38,1 osób w wieku poprodukcyjnym.

Istotnym wskaźnikiem jest również relacja liczby seniorów do osób młodych. Na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 110,4 osób w wieku poprodukcyjnym. Dane te mogą świadczyć o utrzymującym się procesie starzenia się społeczeństwa oraz o zwiększającym się znaczeniu usług skierowanych do osób starszych.

Analiza mobilnych grup wieku wskazuje ponadto, że blisko 40% mieszkańców w wieku produkcyjnym znajduje się już w wieku niemobilnym, co w perspektywie kolejnych lat przełoży się na dalszy wzrost liczby osób starszych wymagających wsparcia społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego.

Przedstawione dane demograficzne mogą wskazywać na konieczność dalszego rozwijania lokalnego systemu wsparcia dla osób starszych, w tym usług środowiskowych, opiekuńczych oraz dziennych form aktywizacji i opieki. W kontekście prognozowanych zmian demograficznych szczególnego znaczenia nabiera rozwój infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb seniorów oraz ich rodzin.

Wybrane wskaźniki obciążenia demograficznego na rok 2021	
Wskaźnik	Gmina Grójec
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	72,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	38,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	110,4

Źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r.; dane: polskawliczbach.pl.

Analiza wskaźników obciążenia demograficznego w Gminie Grójec w latach 2013–2019 wskazuje na systematyczne pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa. We wszystkich analizowanych wskaźnikach widoczna jest tendencja wzrostowa, co świadczy o zwiększającym się udziale osób starszych w strukturze mieszkańców oraz rosnącym obciążeniu osób w wieku produkcyjnym.

Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła z 59,0 w 2013 roku do 70,6 w 2019 roku. Oznacza to stopniowy wzrost liczby osób pozostających poza aktywnością zawodową w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Jednocześnie wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wzrósł z 88,1 do 105,2, co oznacza, że liczba seniorów zaczęła przewyższać liczbę osób młodych.

Systematycznie wzrastał również wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym – z 27,6 w 2013 roku do 36,2 w 2019 roku. Dane te mogą wskazywać na rosnące obciążenie systemu społecznego i opiekuńczego oraz zwiększające się znaczenie usług skierowanych do seniorów.

Jak wskazano w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027” (s. 14), wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na zwiększenie obciążenia systemu pomocy społecznej oraz wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i wspierające. Dokument podkreśla również rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego, co wymaga dalszego rozwijania lokalnej infrastruktury społecznej oraz usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia powoduje zwiększenie zapotrzebowania nie tylko na pomoc opiekuńczą, ale również na działania aktywizacyjne, integracyjne oraz profilaktyczne. Jednocześnie ograniczone możliwości rodzin w zakresie sprawowania całodziennej opieki mogą prowadzić do wzrostu znaczenia usług dziennych i środowiskowych. Rozwój takich form wsparcia przyczyni się do ograniczania konieczności korzystania z całodobowej opieki instytucjonalnej oraz wspierać seniorów w możliwie najdłuższym funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.

Wzrost obciążenia lokalnego systemu wsparcia społecznego w latach 2013-2019

Rok	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2013	59,0	88,1	27,6
2014	61,2	92,3	29,4
2015	62,8	95,9	30,7
2016	64,6	99,1	32,2
2017	66,2	100,8	33,2
2018	68,6	103,5	34,9
2019	70,6	105,2	36,2

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027, s.14

1.6. Prognoza demograficzna i proces starzenia się mieszkańców Gminy Grójec

Prognoza demograficzna została opracowana na podstawie analizy zmian struktury ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Grójec w latach 2013–2019. W prognozie wykorzystano obserwowane tempo zmian udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców gminy.

Prognozowane wartości dla lat 2030 i 2040 zostały oszacowane metodą ekstrapolacji trendu liniowego, polegającą na przedłużeniu dotychczas obserwowanego kierunku zmian demograficznych na kolejne lata. Przyjęto założenie utrzymania zbliżonego tempa wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz spadku udziału osób w wieku produkcyjnym, obserwowanego w analizowanym okresie.

W procesie analizy uwzględniono również:

- utrzymujący się ujemny przyrost naturalny,
- wzrost wskaźników obciążenia demograficznego,
- ogólnopolskie i regionalne tendencje związane ze starzeniem się społeczeństwa.

Prognoza ma charakter szacunkowy i służy zobrazowaniu możliwego kierunku zmian demograficznych oraz ich potencjalnego wpływu na lokalny system usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych.

Analiza danych demograficznych dotyczących Gminy Grójec wskazuje na utrzymujący się proces starzenia się lokalnej społeczności. W latach 2013–2019 systematycznie wzrastał udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 17,4% w 2013 roku do 21,2% w 2019 roku. Oznacza

to wzrost o 3,8 punktu procentowego w ciągu sześciu lat. Jednocześnie zmniejszał się udział osób w wieku produkcyjnym – z 62,9% do 58,6%. W tym samym okresie udział osób w wieku przedprodukcyjnym wzrósł jedynie nieznacznie – z 19,7% do 20,2%.

Obserwowane zmiany wskazują na postępujący proces starzenia się mieszkańców gminy oraz stopniowe zwiększanie udziału seniorów w strukturze ludności. Potwierdzają to również wskaźniki obciążenia demograficznego. W latach 2013–2019 liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła z 59,0 do 70,6. Jednocześnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła z 27,6 do 36,2. Oznacza to systematyczne zwiększanie się obciążenia lokalnego systemu wsparcia społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego.

Dodatkowo dane dotyczące przyrostu naturalnego wskazują na pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne. W latach 2020–2024 przyrost naturalny w Gminie Grójec pozostawał ujemny. W 2024 roku wyniósł -74, w 2023 roku -57, natomiast w 2021 roku osiągnął poziom -76. Utrzymująca się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń może w kolejnych latach wpływać na dalsze zmniejszanie liczby mieszkańców oraz wzrost udziału osób starszych w populacji gminy.

Na podstawie analizy dotychczasowych trendów demograficznych można prognozować dalszy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców Gminy Grójec. Przy zachowaniu obserwowanego tempa zmian udział osób starszych może wzrosnąć do około 28,2% w 2030 roku oraz do około 34,5% w 2040 roku. Jednocześnie przewiduje się dalszy spadek udziału osób w wieku produkcyjnym – odpowiednio do około 50,7% w 2030 roku i 43,6% w 2040 roku.

Prognozowana struktura ludności według ekonomicznych grup wieku			
Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2013	19,7%	62,9%	17,4%
2019	20,2%	58,6%	21,2%
2030 – prognoza	ok. 21,1%	ok. 50,7%	ok. 28,2%
2040 – prognoza	ok. 22,0%	ok. 43,6%	ok. 34,5%

Prognozowane zmiany demograficzne mogą prowadzić do dalszego wzrostu zapotrzebowania na usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńcze i rehabilitacyjne skierowane do osób starszych. W kolejnych latach istotnego znaczenia nabierać będą również działania wspierające aktywność społeczną seniorów, przeciwdziałające samotności i wykluczeniu

społecznemu oraz rozwój usług środowiskowych umożliwiających jak najdłuższe funkcjonowanie osób starszych w miejscu zamieszkania.

Prognozowany wzrost liczby seniorów uzasadnia konieczność dalszego rozwoju lokalnej infrastruktury społecznej oraz usług wspierających osoby starsze, w tym usług opiekuńczych, działań aktywizacyjnych oraz placówek dziennego wsparcia.

1.7. Wnioski z analizy demograficznej

Przeprowadzona analiza danych demograficznych i społecznych wskazuje, że Gmina Grójec znajduje się w procesie stopniowego starzenia się mieszkańców. Pomimo utrzymującej się względnie stabilnej liczby ludności w latach 2019–2024, widoczne są niekorzystne tendencje demograficzne związane ze wzrostem udziału osób starszych, utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym oraz rosnącymi wskaźnikami obciążenia demograficznego.

W analizowanym okresie liczba mieszkańców gminy utrzymywała się na poziomie około 26 tys. osób, jednak dane za 2025 rok wskazują na spadek liczby mieszkańców stałych do 24 209 osób. Niezależnie od zmian liczebności populacji, w całym okresie widoczna była przewaga kobiet nad mężczyznami, szczególnie wyraźna w starszych grupach wiekowych. Zjawisko to może wiązać się z dłuższym przeciętnym trwaniem życia kobiet oraz zwiększonym ryzykiem samotności i wykluczenia społecznego wśród senierek.

Istotnym problemem pozostaje utrzymujący się od 2020 roku ujemny przyrost naturalny. W kolejnych latach liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, a jednocześnie obserwowano systematyczny spadek liczby urodzeń. Tendencje te mogą prowadzić do dalszego zmniejszania się udziału młodszych grup wiekowych oraz pogłębiania procesu starzenia się lokalnej społeczności.

Analiza struktury wieku mieszkańców potwierdza rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym. Zarówno dane GUS, jak i dane lokalne wskazują, że seniorzy stanowią coraz większą część mieszkańców gminy. Jednocześnie zmniejsza się udział osób w wieku produkcyjnym, co może wpływać na wzrost obciążenia systemu społecznego, zdrowotnego i opiekuńczego. Potwierdzają to również wskaźniki obciążenia demograficznego, wskazujące na rosnącą liczbę osób nieprodukcyjnych oraz poprodukcyjnych przypadających na osoby aktywne zawodowo.

Dane dotyczące mieszkańców według wieku i płci pokazują także wyraźne zróżnicowanie struktury demograficznej. Wśród mieszkańców stałych znaczący udział stanowią osoby w wieku 60+, natomiast w starszych grupach wiekowych widoczna jest wyraźna przewaga kobiet. Może to oznaczać zwiększone zapotrzebowanie na działania

wspierające osoby samotne, niesamodzielne oraz wymagające pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Analiza dokumentów strategicznych Gminy Grójec wskazuje, że prognozowane zmiany demograficzne będą się pogłębiały również w kolejnych latach. Rosnący udział seniorów oraz zwiększające się wskaźniki obciążenia demograficznego mogą wpływać na dalszy wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne, aktywizacyjne i środowiskowe skierowane do osób starszych.

Wnioski płynące z przeprowadzonej analizy mogą potwierdzać zasadność rozwoju lokalnego systemu wsparcia dla seniorów, w szczególności usług świadczonych w środowisku lokalnym. Coraz większego znaczenia nabierają działania ukierunkowane na przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspieranie ich samodzielności oraz rozwój dziennych form opieki i aktywizacji. W kontekście prognozowanych zmian demograficznych rozwój infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb seniorów stanowi jeden z kluczowych kierunków lokalnej polityki społecznej.

2. SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH W GMINIE GRÓJEC

Funkcjonujący na terenie gminy system wsparcia dla osób starszych obejmuje różnorodne formy pomocy, zarówno o charakterze środowiskowym, jak i instytucjonalnym. Do najważniejszych należą usługi opiekuńcze, wsparcie rodzinne, działalność ośrodków pomocy społecznej oraz inicjatywy lokalne skierowane do seniorów.

Celem niniejszego rozdziału jest identyfikacja dostępnych form wsparcia oraz określenie ich zakresu, dostępności i realnego wykorzystania przez mieszkańców. Analiza pozwala również wskazać ewentualne luki w systemie oraz obszary wymagające wzmocnienia, szczególnie w kontekście rosnących potrzeb osób starszych.

2.1. Formy wsparcia i aktywizacji seniorów w Gminie Grójec

W 2020 roku na terenie Gminy Grójec utworzono Klub „Senior+”, który stanowi jedną z form wsparcia i aktywizacji osób starszych w środowisku lokalnym. Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość realizacji działań również poza standardowymi godzinami pracy oraz w dni wolne, w zależności od potrzeb uczestników i charakteru organizowanych wydarzeń.

Oferta Klubu realizowana jest w oparciu o roczny plan pracy, opracowywany przez kadre placówki z uwzględnieniem potrzeb oraz propozycji zgłaszanych przez samorząd uczestników. Dokument ten zatwierdzany jest przez Burmistrza Gminy i Miasta Grójec, co zapewnia spójność działań z lokalną polityką społeczną oraz kierunkami wsparcia seniorów.

Zajęcia w Klubie organizowane są w zróżnicowanej formie, obejmującej zarówno stałe, jak i okazjonalne działania. W szczególności realizowane są:

- stałe sekcje tematyczne, skupiające co najmniej 5 uczestników,
- warsztaty tematyczne rozwijające zainteresowania i umiejętności uczestników,
- spotkania ogólne, takie jak prelekcje, odczyty, wycieczki, wizyty studyjne, wydarzenia okolicznościowe oraz spotkania integracyjne,
- udział w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych i sportowych, zarówno ogólnodostępnych, jak i dedykowanych seniorom,
- inne formy aktywności sprzyjające rozwojowi, rekreacji oraz wypoczynkowi uczestników.

W przypadku organizacji wyjazdów poza teren miasta zapewniana jest odpowiednia opieka – przyjmuje się, że na każdą grupę 20 uczestników przypada co najmniej jeden opiekun, co ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu uczestników.

Kadrę Klubu stanowią kierownik oraz pracownicy odpowiedzialni za organizację i realizację działań programowych. Bezpośredni nadzór nad bieżącą działalnością placówki sprawuje kierownik Klubu „Senior+”, natomiast nadzór ogólny nad jego funkcjonowaniem należy do Burmistrza Gminy i Miasta Grójec.

Dodatkowo potrzeby osób starszych z terenu Gminy Grójec zostały zidentyfikowane w toku bezpośrednich spotkań i rozmów prowadzonych z Burmistrzem Gminy i Miasta Grójec, konsultacji z Grójecką Radą Seniorów, a także na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w ramach aktualizacji Strategii Gminy Grójec na lata 2022–2030. Zgromadzone informacje pozwoliły na określenie kluczowych obszarów wymagających wsparcia oraz potwierdziły zasadność podejmowania działań na rzecz rozwoju usług dla seniorów.

Zidentyfikowane potrzeby to, m.in.:

- *aktywizacja osób starszych,*
- *zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności,*
- *polepszenie jakości życia mieszkańców w wieku senioralnym,*
- *pomoc społeczna dla osób ubogich,*
- *zorganizowanie miejsca w przestrzeni publicznej poprzez utworzenie **Domu Seniora.***

Po dokonaniu analizy możliwości finansowych gminy, Burmistrz podjął decyzję o realizacji działań ukierunkowanych na **poprawę sprawności ruchowej i fizycznej osób w wieku powyżej 60 lat oraz ubieganiu się o środki z programu „Mazowsze dla Seniorów”.** Działania te zostały pozytywnie przyjęte i zaaprobowane przez Grójecką Radę Seniorów działającą przy Urzędzie Gminy i Miasta w Grójcu.

Utrzymywanie aktywności fizycznej oraz społecznej osób starszych stanowi jeden z kluczowych czynników wpływających na jakość życia i proces tzw. pomyślnego starzenia się. Regularna aktywność sprzyja zachowaniu sprawności, samodzielności w codziennym funkcjonowaniu oraz ogranicza ryzyko wykluczenia społecznego.

Wskazywana przez seniorów **ograniczona dostępność zajęć na terenie gminy i powiatu** wpływa na rosnące zainteresowanie ofertą aktywizującą. Planowane działania zakładają zapewnienie różnorodnych form wsparcia, dostosowanych do potrzeb i możliwości osób starszych, co przyczyni się do podniesienia jakości realizowanych usług.

Istotnym elementem planowanego wsparcia jest jego dostępność finansowa – nieodpłatny udział w zajęciach umożliwi korzystanie z oferty także osobom znajdującym się w trudniejszej sytuacji materialnej. Proponowane formy aktywności stanowią kontynuację działań

realizowanych w latach ubiegłych, które spotkały się z dużym zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem wśród seniorów. Szczególną popularnością cieszą się m.in. wyjazdy integracyjne, w tym wyjścia do teatru, wskazywane przez uczestników jako jedna z preferowanych form wspólnego spędzania czasu.

Projekt wpisuje się w realizację działań skierowanych do osób starszych w ramach następujących obszarów:

- Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
- Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.

Kwestia dostępności została uwzględniona poprzez planowanie realizacji zajęć w obiektach Gminy Grójec, takich jak Grójecki Ośrodek Kultury oraz Grójecki Ośrodek Sportu, w tym basen miejski. Są to obiekty dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami, pozbawione barier architektonicznych. Dodatkowo zostaną one odpowiednio oznakowane, zgodnie z wymogami dotyczącymi informacji o współfinansowaniu zadania ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Adresatami zadania są osoby powyżej 60. roku życia – mieszkańcy Gminy Grójec, w liczbie około 150 osób, które dobrowolnie zadeklarowały chęć uczestnictwa w działaniach realizowanych w ramach Klubu Senior+ współpracującego z Grójecką Radą Seniorów działającą przy Urzędzie Gminy i Miasta w Grójcu.

Należy podkreślić, że funkcjonujący na terenie gminy Klub „Senior+” stanowi wartościową i potrzebną formę aktywizacji społecznej osób starszych, jednak jego charakter i zakres działania różnią się od funkcji, jakie pełni Dzienny Dom Seniora. Klub „Senior+” koncentruje się przede wszystkim na organizacji zajęć integracyjnych, aktywizacyjnych, edukacyjnych i rekreacyjnych, natomiast nie jest placówką zapewniającą regularne, kompleksowe wsparcie dzienne dla osób starszych częściowo niesamodzielnych lub wymagających opieki w ciągu dnia.

Dzienny Dom Seniora odpowiada na szerszy katalog potrzeb, obejmujący nie tylko aktywizację społeczną, ale również opiekę dzienną, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, działania podtrzymujące samodzielność oraz częściowe odciążenie rodzin i opiekunów. W tym znaczeniu funkcjonowanie Klubu „Senior+” nie eliminuje potrzeby utworzenia Dziennego Domu Seniora, lecz potwierdza istnienie aktywnego środowiska senioralnego i zapotrzebowania na dalszy rozwój usług skierowanych do osób starszych.

2.2. Osoby starsze w systemie pomocy społecznej

Przedstawione poniżej zestawienie obrazuje liczbę osób objętych pomocą społeczną w latach 2023–2025, z podziałem na grupy wiekowe, obejmując osoby, którym przyznano świadczenia w danym okresie (wg podmiotów decyzji, a w przypadku posiłków – świadczeniobiorców). Łączna liczba osób korzystających z pomocy była stosunkowo stabilna – w 2023 roku wynosiła 541 osób, w 2024 wzrosła do 571, natomiast w 2025 nieznacznie spadła do 555, co wskazuje na niewielkie wahania bez wyraźnej tendencji wzrostowej lub spadkowej.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 0–59 lat. Ich liczba wzrosła z 348 w 2023 roku do 363 w 2024, a następnie spadła do 340 w 2025 roku. Oznacza to, że głównymi odbiorcami pomocy społecznej są osoby w wieku produkcyjnym, choć w ostatnim roku widoczny jest lekki spadek ich liczby.

W grupie osób w wieku 60–65 lat liczba beneficjentów pozostaje na zbliżonym poziomie – 51 osób w 2023 roku, 48 w 2024 i 49 w 2025, co wskazuje na stabilną, stosunkowo niewielką grupę osób w wieku przedemerytalnym korzystających ze wsparcia.

Z kolei wśród osób w wieku 66 lat i więcej obserwuje się systematyczny wzrost liczby beneficjentów – z 142 osób w 2023 roku do 160 w 2024 oraz 166 w 2025 roku. Wzrost ten świadczy o rosnącym udziale seniorów w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną i jest związany z procesem starzenia się społeczeństwa. Osoby starsze częściej borykają się z problemami zdrowotnymi, ograniczoną samodzielnością oraz wyższymi kosztami utrzymania, w tym leczenia i opieki, a także nierzadko dysponują niewystarczającymi dochodami. W konsekwencji coraz częściej wymagają wsparcia w formie świadczeń pieniężnych, rzeczowych oraz usług opiekuńczych, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na pomoc społeczną w tej grupie oraz potrzebę dalszego rozwijania działań skierowanych do seniorów.

Analiza osób objętych pomocą	od 2023/01/01 do 2023/12/31	od 2024/01/01 do 2024/12/31	od 2025/01/01 do 2025/12/31
	liczba osób	liczba osób	liczba osób
Wiek			
razem	541	571	555
0–59	348	363	340
60–65	51	48	49
66 i więcej	142	160	166

Przedstawione zestawienia obejmują osoby, którym zrealizowano świadczenia z pomocy społecznej w latach 2023–2025, z uwzględnieniem podziału na grupy wiekowe oraz formę funkcjonowania – osoby samotne i osoby żyjące w rodzinach. Dane pozwalają przeanalizować zarówno zmiany liczebności beneficjentów, jak i ich strukturę społeczną.

W 2023 roku pomocą objęto łącznie 541 osób. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 0–59 lat (348 osób), z czego 140 to osoby samotne, a 208 funkcjonowało w rodzinach. W grupie 60–65 lat było 51 osób, przy czym zdecydowana większość to osoby samotne (48), a jedynie 3 osoby pozostawały w rodzinach. Wśród seniorów (66 lat i więcej) odnotowano 142 osoby, z czego aż 129 to osoby samotne, a tylko 13 żyło w rodzinach, co już wskazuje na dużą skalę samotności w tej grupie.

W 2024 roku liczba osób objętych pomocą wzrosła do 571. W grupie 0–59 lat było 363 osoby (147 samotnych i 216 w rodzinach), co oznacza niewielki wzrost w porównaniu do roku poprzedniego. W wieku 60–65 lat liczba beneficjentów spadła do 48 osób (43 samotne i 5 w rodzinach). Najbardziej widoczna zmiana dotyczy jednak seniorów – ich liczba wzrosła do 160 osób, w tym 144 osoby samotne i 16 żyjących w rodzinach. Wzrost ten potwierdza nasilający się udział osób starszych w systemie pomocy społecznej.

W 2025 roku liczba beneficjentów nieznacznie spadła do 555 osób. W grupie 0–59 lat odnotowano 340 osób (138 samotnych, 201 w rodzinach oraz 1 przypadek braku danych). W grupie 60–65 lat liczba osób wyniosła 49 (43 samotne i 6 w rodzinach), co oznacza stabilizację. Wśród seniorów nastąpił dalszy wzrost – do 166 osób, z czego 153 to osoby samotne, a 13 żyje w rodzinach.

We wszystkich analizowanych latach wyraźnie widoczny jest systematyczny wzrost liczby seniorów korzystających z pomocy społecznej – z 142 osób w 2023 roku, przez 160 w 2024, do 166 w 2025 roku. Co szczególnie istotne, zdecydowana większość z nich to osoby samotne (odpowiednio 129, 144 i 153), co oznacza, że ponad 90% seniorów objętych pomocą nie funkcjonuje w strukturze rodzinnej.

Taka sytuacja wskazuje na pogłębiający się problem samotności osób starszych oraz ich rosnącą zależność od wsparcia instytucjonalnego. Seniorzy częściej wymagają pomocy ze względu na pogarszający się stan zdrowia, ograniczoną sprawność oraz trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. Jednocześnie brak wsparcia ze strony rodziny powoduje, że pomoc społeczna staje się dla nich kluczowym źródłem wsparcia w codziennym życiu.

Wzrost liczby samotnych seniorów może również świadczyć o zmianach społecznych, takich jak rozluźnienie więzi rodzinnych, migracje młodszych członków rodzin czy wydłużanie się życia. Dane te wyraźnie pokazują rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, wsparcie

środowiskowe oraz działania skierowane bezpośrednio do osób starszych, szczególnie tych pozostających bez opieki bliskich.

Osoby, którym zrealizowano świadczenia w okresie od 2023/01/01 do 2023/12/31 (wg podmiotów decyzji, a dla posiłków świadczeniobiorcy) - pomoc społeczna

wiek	osoby samotne / osoby w rodzinach	liczba osób
razem	razem	541
0–59	razem	348
	samotni	140
	w rodzinach	208
60–65	razem	51
	samotni	48
	w rodzinach	3
66 i więcej	razem	142
	samotni	129
	w rodzinach	13

Osoby, którym zrealizowano świadczenia w okresie od 2024/01/01 do 2024/12/31 (wg podmiotów decyzji, a dla posiłków świadczeniobiorcy) - pomoc społeczna

wiek	osoby samotne / osoby w rodzinach	liczba osób
razem	razem	571
0–59	razem	363
	samotni	147
	w rodzinach	216
60–65	razem	48
	samotni	43
	w rodzinach	5
66 i więcej	razem	160
	samotni	144
	w rodzinach	16

Osoby, którym zrealizowano świadczenia w okresie od 2025/01/01 do 2025/12/31 (wg podmiotów decyzji, a dla posiłków świadczeniobiorcy) - pomoc społeczna

wiek	osoby samotne / osoby w rodzinach	liczba osób
razem	razem	555
0–59	razem	340
	brak danych	1
	samotni	138
	w rodzinach	201
60–65	razem	49
	samotni	43
	w rodzinach	6
66 i więcej	razem	166
	samotni	153
	w rodzinach	13

2.3. Osoby starsze korzystające z usług opiekuńczych

Tabela poniżej przedstawia skalę korzystania z usług opiekuńczych w latach 2023–2025, z podziałem na grupy wiekowe, co pozwala ocenić zmieniające się potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W analizowanym okresie widoczny jest systematyczny wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych – z 86 osób w 2023 roku, przez 109 w 2024, do 117 w 2025 roku. Wskazuje to na rosnące zapotrzebowanie na pomoc oraz zwiększające się obciążenie systemu wsparcia.

W grupie osób w wieku 0–59 lat liczba beneficjentów pozostaje bardzo niska i stabilna (7 osób w 2023 roku oraz po 6 osób w latach 2024–2025), co oznacza, że usługi opiekuńcze w tej grupie mają charakter marginalny. W przypadku osób w wieku 60–65 lat nastąpił wzrost z 1 osoby w 2023 roku do 6 osób w kolejnych latach, co może wskazywać na stopniowe pojawianie się potrzeb opiekuńczych już w wieku przedemerytalnym.

Największe znaczenie ma jednak grupa osób w wieku 66 lat i więcej, która stanowi zdecydowaną większość odbiorców usług opiekuńczych. Ich liczba systematycznie rośnie – z 78 osób w 2023 roku do 97 w 2024 i 105 w 2025 roku. Wzrost ten świadczy o nasilających się potrzebach seniorów w zakresie wsparcia w codziennym życiu, a także o rosnącej liczbie osób wymagających regularnej opieki. Dane te wyraźnie wskazują na konieczność rozwijania bardziej kompleksowych form wsparcia dla osób starszych, w tym usług dziennych, które mogą

odciążyć system usług środowiskowych, zapewnić seniorom opiekę, aktywizację oraz kontakt społeczny, a jednocześnie poprawić ich jakość życia.

Osoby, którym realizowano świadczenia: usługi opiekuńcze	od 2023/01/01 do 2023/12/31	od 2024/01/01 do 2024/12/31	od 2025/01/01 do 2025/12/31
Wiek	liczba osób	liczba osób	liczba osób
razem	86	109	117
0–59	7	6	6
60–65	1	6	6
66 i więcej	78	97	105

2.4. Skala wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego seniorów

Jednocześnie dane dotyczące odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wskazują na wysokie obciążenie systemu pomocy społecznej. W 2025 roku gmina ponosiła koszty pobytu 54 osób w DPS, a łączna wartość wydatków przekroczyła 3 mln zł („Sprawozdanie z działalności MGOPS w Grójcu za 2025 rok”).

Dane z „Raportu o stanie Gminy Grójec za 2024 rok” wskazują, że już w roku poprzednim opłaty ponoszone były za pobyt 55 osób w domach pomocy społecznej. Łączna liczba świadczeń wyniosła 528, natomiast średnia dopłata gminy do jednego świadczenia osiągnęła poziom 4 936,37 zł i była o 894,17 zł wyższa niż w 2023 roku. Wydatki związane z pobytem mieszkańców w DPS w 2024 roku były o 16% wyższe niż rok wcześniej, co wskazuje na systematyczny wzrost kosztów opieki instytucjonalnej oraz rosnące obciążenie finansowe samorządu. Osoby kierowane do DPS przebywały w placówkach zlokalizowanych w różnych miejscowościach, m.in. w Tomczycach, Nowym Mieście, Lesznoli, Lipsku, Wierzbicy, Górze Kalwarii, Jedlance, Gródku, Mieni oraz Żyrardowie, co dodatkowo utrudnia utrzymywanie codziennych więzi rodzinnych i społecznych („Raport o stanie Gminy Grójec za 2024 rok”).

Świadczy to zarówno o skali potrzeb opiekuńczych, jak i o konieczności rozwijania alternatywnych, środowiskowych form wsparcia, które pozwolą ograniczyć proces instytucjonalizacji osób starszych oraz umożliwią im dłuższe pozostawanie w środowisku lokalnym. Rozwój usług dziennych i środowiskowych stanowi istotny element wspierający osoby starsze na wcześniejszym etapie utraty samodzielności, zanim konieczne stanie się objęcie ich całodobową opieką instytucjonalną.

Ważnym sygnałem dotyczącym potrzeb seniorów jest również realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, obejmującego wsparcie w formie opieki na odległość przy wykorzystaniu opasek bezpieczeństwa. W 2025 roku program objął 28 osób powyżej 60 roku życia („Sprawozdanie z działalności MGOPS w Grójcu za 2025 rok”).

Również dane z 2024 roku wskazują na utrzymujące się zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie. W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” MGOPS dysponował 31 opaskami bezpieczeństwa wraz z usługą teleopieki medycznej. Ze wsparcia skorzystało 28 osób, w tym 23 kobiety i 5 mężczyzn. Łączne wydatki na realizację programu wyniosły 16 131,00 zł, w tym 12 824,00 zł pochodziło z budżetu państwa, a 3 307,00 zł stanowiły środki własne gminy („Raport o stanie Gminy Grójec za 2024 rok”).

Dane te mogą wskazywać na potrzebę zwiększania bezpieczeństwa seniorów, szczególnie osób samotnych, przewlekle chorych oraz zagrożonych izolacją społeczną. Jednocześnie pokazują rosnące znaczenie usług środowiskowych wspierających samodzielne funkcjonowanie osób starszych w miejscu zamieszkania.

Istotne znaczenie mają także dane dotyczące programu „Opieka Wytchnieniowa”, skierowanego do rodzin i opiekunów osób wymagających stałego wsparcia. W 2025 roku pomocą objęto 43 osoby („Sprawozdanie z działalności MGOPS w Grójcu za 2025 rok”).

Podobna skala potrzeb widoczna była również w roku 2024. W ramach programu „Opieka Wytchnieniowa” usługi świadczone dla 14 osób w formie pobytu dziennego oraz dla 22 osób w formie pobytu całodobowego („Raport o stanie Gminy Grójec za 2024 rok”). Dane te mogą wskazywać na znaczne obciążenie rodzin pełniących funkcje opiekuńcze oraz na potrzebę rozwijania usług odciążających opiekunów i wspierających rodziny w organizacji codziennej opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi.

Analiza działań realizowanych przez MGOPS pokazuje również, że problemy osób starszych mają charakter wielowymiarowy i często współwystępują z trudnościami zdrowotnymi, ekonomicznymi oraz społecznymi. Ośrodek w 2025 roku prowadził pracę socjalną obejmującą 588 rodzin, realizował działania pomocowe, poradnictwo specjalistyczne oraz współpracę z organizacjami wspierającymi mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej („Sprawozdanie z działalności MGOPS w Grójcu za 2025 rok”).

Skala prowadzonych działań wskazuje na rosnące znaczenie lokalnego systemu wsparcia społecznego oraz potrzebę dalszego rozwijania infrastruktury społecznej odpowiadającej na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Zidentyfikowane potrzeby mogą wskazywać, że obecny system wsparcia wymaga dalszego wzmocnienia w zakresie usług środowiskowych i dziennych form opieki nad seniorami. Szczególnego znaczenia nabierają rozwiązania

umożliwiający przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspieranie ich aktywności oraz zapewnienie opieki w ciągu dnia bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego.

Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi odpowiedź na część zidentyfikowanych problemów społecznych poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia dziennego, działań aktywizacyjnych, integracyjnych oraz opiekuńczych. Placówka może również pełnić istotną funkcję wspierającą wobec rodzin opiekujących się seniorami oraz wpisywać się w rozwój usług społecznych zgodnych z zasadą deinstytucjonalizacji.

Wybrane dane dotyczące systemu wsparcia społecznego i senioralnego w Gminie Grójec w 2025 roku	2025 r.
Pobyt w domach pomocy społecznej (DPS)	54 osoby
Koszt pobytu mieszkańców w DPS	ponad 3 mln zł
Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	28 seniorów
Program „Opieka Wytchnieniowa”	43 osoby
Rodziny objęte pracą socjalną	588 rodzin

Źródło: Opracowane na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejsko–Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu w roku 2025”.

2.5. Wpływ rozwoju usług środowiskowych na ograniczanie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej

Analiza danych dotyczących systemu wsparcia społecznego w Gminie Grójec wskazuje na rosnące obciążenie finansowe związane z pobytem mieszkańców w domach pomocy społecznej (DPS). W 2025 roku gmina ponosiła koszty pobytu 54 osób w DPS, a łączna wartość wydatków przekroczyła 3 mln zł. Już w 2024 roku opłaty ponoszone były za pobyt 55 osób, a średnia dopłata gminy do jednego świadczenia wyniosła 4 936,37 zł miesięcznie i była o 894,17 zł wyższa niż w 2023 roku. Jednocześnie wydatki związane z pobytem mieszkańców w DPS wzrosły o 16% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przedstawione dane wskazują na utrzymujący się wysoki poziom wydatków związanych z całodobową opieką instytucjonalną oraz na systematyczny wzrost kosztów ponoszonych przez gminę. Jednocześnie analiza danych demograficznych pokazuje postępujący proces starzenia się mieszkańców oraz rosnącą liczbę seniorów wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Oznacza to dalszy wzrost zapotrzebowania na miejsca w placówkach całodobowej opieki w kolejnych latach.

Rosnąca liczba osób korzystających z usług opiekuńczych również wskazuje na zwiększające się potrzeby seniorów w zakresie wsparcia. W latach 2023–2025 liczba osób

objętych usługami opiekuńczymi wzrosła z 86 do 117 osób, przy czym największą grupę stanowiły osoby w wieku 66 lat i więcej. Dane te wskazują, że coraz większa grupa seniorów znajduje się na etapie częściowej utraty samodzielności, jednak nadal funkcjonuje w środowisku lokalnym.

Rozwój usług środowiskowych i dziennych form wsparcia przyczyni się do ograniczenia procesu instytucjonalizacji osób starszych oraz opóźnienia momentu konieczności skierowania seniora do domu pomocy społecznej. Zapewnienie opieki dziennej, rehabilitacji, aktywizacji społecznej, wsparcia psychicznego i kontaktu społecznego będzie wspierać utrzymanie samodzielności seniorów przez dłuższy czas oraz ograniczać pogłębianie się niesamodzielności.

Istotne znaczenie ma również wsparcie rodzin i opiekunów osób starszych. Dane dotyczące programu „Opieka Wytchnieniowa” wskazują na rosnące zapotrzebowanie na usługi odciążające opiekunów osób zależnych – w 2025 roku program objął 43 osoby. Świadczy to o dużym obciążeniu rodzin sprawujących codzienną opiekę nad seniorami oraz o potrzebie rozwijania usług wspierających utrzymanie opieki w środowisku domowym.

W tym kontekście utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi element wzmacniający lokalny system wsparcia środowiskowego i ograniczający wzrost wydatków związanych z pobytem mieszkańców w DPS. Placówka zapewniająca wsparcie dzienne umożliwi seniorom dłuższe pozostawanie w środowisku lokalnym, będzie wspierać ich aktywność i samodzielność oraz częściowo odciążyć rodziny pełniące funkcje opiekuńcze. Rozwiązania tego typu wpisują się również w założenia deinstytucjonalizacji usług społecznych, zakładającej rozwój wsparcia środowiskowego zamiast kierowania osób starszych do całodobowych placówek opiekuńczych.

3. OCENA DOSTĘPNOŚCI I ADEKWATNOŚCI FORM WSPARCIA ORAZ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Sama obecność usług skierowanych do seniorów nie przesądza o ich skuteczności. Kluczowe znaczenie ma ich dostępność, jakość, regularność oraz dopasowanie do rzeczywistych potrzeb osób starszych i ich rodzin. Istotnym elementem systemu wsparcia jest również infrastruktura społeczna, obejmująca zarówno placówki i miejsca aktywizacji, jak i dostępność przestrzeni umożliwiającej realizację działań opiekuńczych, integracyjnych oraz aktywizujących.

3.1. Dostępność form wsparcia i infrastruktury dla seniorów

Na terenie Gminy Grójec funkcjonują wybrane działania i inicjatywy skierowane do osób starszych, w tym Klub „Senior+”, zajęcia aktywizacyjne, działania integracyjne oraz programy realizowane przez Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Podejmowane inicjatywy stanowią ważny element lokalnego systemu wsparcia i odpowiadają na część potrzeb seniorów związanych z aktywnością społeczną, integracją oraz bezpieczeństwem.

Jednocześnie analiza dostępnych form wsparcia wskazuje, że obecna oferta ma charakter częściowy i nie zabezpiecza w pełni rosnących potrzeb osób starszych, szczególnie w zakresie dziennej opieki, wsparcia środowiskowego oraz systematycznej aktywizacji społecznej. Występujące ograniczenia dotyczą zarówno zakresu dostępnych usług, jak i możliwości organizacyjnych oraz infrastrukturalnych.

Zajęcia dla seniorów realizowane są obecnie w budynkach Gminy Grójec, takich jak Grójecki Ośrodek Kultury oraz Grójecki Ośrodek Sportu, w tym basen miejski. Obiekty te są dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami i pozbawione barier architektonicznych, co zapewnia ich podstawową dostępność dla osób starszych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej.

Pomimo dostosowania technicznego obiekty te pełnią funkcję ogólnodostępną i wykorzystywane są równocześnie przez różne grupy mieszkańców oraz na potrzeby wielu inicjatyw lokalnych. Oznacza to, że dostęp seniorów do infrastruktury jest ograniczony czasowo i organizacyjnie. Zajęcia mogą odbywać się wyłącznie w określonych godzinach oraz w zakresie uzależnionym od dostępności pomieszczeń i harmonogramu funkcjonowania obiektów.

Brak dedykowanej przestrzeni przeznaczonej wyłącznie dla osób starszych ogranicza możliwość prowadzenia regularnych i kompleksowych działań wspierających seniorów. Dotyczy to zarówno organizacji codziennych zajęć aktywizacyjnych, terapii zajęciowej,

spotkań integracyjnych, jak i zapewnienia spokojnej przestrzeni do odpoczynku, wsparcia dziennego czy indywidualnej pracy z uczestnikami.

Istotnym ograniczeniem obecnego systemu wsparcia jest również brak placówki zapewniającej dzienną opiekę osobom starszym wymagającym częściowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Aktualnie dostępne działania koncentrują się przede wszystkim na aktywizacji i integracji, natomiast w mniejszym stopniu odpowiadają na potrzeby osób samotnych, niesamodzielnych lub wymagających regularnego wsparcia w ciągu dnia.

Analiza danych MGOPS wskazuje jednocześnie na systematyczny wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych oraz pomocy społecznej. Rosnąca liczba seniorów objętych wsparciem świadczy o zwiększającym się zapotrzebowaniu na bardziej kompleksowe i zorganizowane formy pomocy środowiskowej. W szczególności widoczna jest potrzeba rozwijania usług umożliwiających osobom starszym pozostawanie w miejscu zamieszkania przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia dziennego, opieki oraz aktywizacji społecznej.

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców również wskazują na krytyczną ocenę obecnej oferty wsparcia dla seniorów (więcej w rozdziale 4). Znaczna część respondentów uznała istniejące działania za niewystarczające, zwracając uwagę m.in. na ograniczoną ofertę aktywizacyjną, brak odpowiedniego wsparcia dziennego, problemy z dostępnością usług oraz niewystarczającą liczbę miejsc sprzyjających integracji społecznej seniorów.

Istotnym problemem pozostają także bariery komunikacyjne i transportowe. Respondenci wskazywali trudności z dojazdem jako jedną z głównych przeszkód utrudniających seniorom korzystanie z dostępnych usług i form aktywności. Może to szczególnie dotyczyć osób o ograniczonej mobilności, samotnych oraz mieszkających poza centrum miasta.

W kontekście rosnącego udziału osób starszych w strukturze mieszkańców gminy obecna infrastruktura społeczna oraz zakres usług skierowanych do seniorów mogą okazać się niewystarczające w perspektywie kolejnych lat. Wymaga to dalszego rozwijania lokalnych usług społecznych oraz tworzenia rozwiązań odpowiadających na zmieniające się potrzeby demograficzne i społeczne.

Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi istotne uzupełnienie istniejącego systemu wsparcia. Placówka mogłaby zapewnić seniorom dostęp do regularnej opieki dziennej, działań aktywizacyjnych, integracyjnych oraz wsparcia społecznego w warunkach dostosowanych do potrzeb osób starszych. Jednocześnie mogłaby pełnić funkcję

wspierającą wobec rodzin i opiekunów osób starszych poprzez częściowe przejęcie obowiązków opiekuńczych w ciągu dnia.

OCENA OBECNYCH FORM WSPARCIA I INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ DLA SENIORÓW		
Obszar	Stan obecny	Zidentyfikowane ograniczenia
Klub „Senior+”	Funkcjonująca forma aktywizacji seniorów	Ograniczona liczba miejsc i zakres wsparcia
Obiekty GOK i GOS	Dostępne i pozbawione barier architektonicznych	Brak dedykowanej przestrzeni wyłącznie dla seniorów
Oferta aktywizacyjna	Realizowane zajęcia i działania integracyjne	Ograniczona regularność i dostępność
Usługi opiekuńcze	Rosnąca liczba osób objętych wsparciem	Wzrost zapotrzebowania na pomoc dzienną
Wsparcie rodzin	Programy wspierające opiekunów	Niewystarczające odciążenie rodzin
Dostępność komunikacyjna	Częściowy dostęp do usług	Problemy z transportem i dojazdem seniorów

Źródło: Opracowane na podstawie danych MGOPS w Grójcu oraz wyników badań ankietowych mieszkańców Gminy Grójec.

3.2. Potencjał społeczny i aktywność środowisk senioralnych

Istotnym potencjałem społecznym Gminy Grójec jest również aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców, w tym osób starszych. Działalność organizacji koncentruje się przede wszystkim wokół zagadnień związanych z pomocą społeczną, aktywizacją seniorów, kulturą, sportem, edukacją oraz integracją społeczną. Podejmowane inicjatywy mają na celu wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców, budowanie więzi lokalnych oraz rozwijanie działań sprzyjających integracji i uczestnictwu w życiu społecznym.

Organizacje pozarządowe realizują swoje zadania poprzez organizację spotkań edukacyjnych, warsztatów, wydarzeń tematycznych, działań integracyjnych oraz inicjatyw kulturalnych i rekreacyjnych. Aktywność lokalnych podmiotów wskazuje na istniejący potencjał społeczny oraz gotowość środowiska lokalnego do współtworzenia działań skierowanych do seniorów i wspierania polityki senioralnej na poziomie gminy.

Ważnym elementem lokalnej oferty aktywizacyjnej dla osób starszych jest działalność Grójeckiego Uniwersytetu Otwartego, którego najliczniejszą grupę uczestników stanowią

seniorzy z terenu gminy. Uczelnia oferuje wykłady i warsztaty obejmujące m.in. tematykę filozofii, historii, psychologii, geografii, etnografii, nauk przyrodniczych oraz sztuki. Zajęcia realizowane są w formule otwartej i dostępnej dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców, niezależnie od wieku, wykształcenia czy miejsca zamieszkania. Działalność Uniwersytetu świadczy o potrzebie aktywizacji edukacyjnej oraz społecznej osób starszych, a także o dużym zainteresowaniu seniorów uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym.

Na terenie Gminy Grójec funkcjonują również organizacje senioralne, takie jak Klub „Biesiada” oraz Koło Seniorów „Familia”, które prowadzą działania w zakresie integracji społecznej, aktywizacji seniorów oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych. Organizacje te tworzą przestrzeń do budowania relacji społecznych, rozwijania aktywności oraz podtrzymywania uczestnictwa seniorów w życiu lokalnej społeczności.

Jednocześnie analiza lokalnych zasobów wskazuje na występowanie ograniczeń infrastrukturalnych utrudniających rozwój działań skierowanych do seniorów. Spotkania organizacji senioralnych odbywają się obecnie w pomieszczeniach zlokalizowanych w przyziemiu kompleksu basenowo–rekreacyjnego „Wodnik” oraz w budynku przedszkola. Pomieszczenia te umożliwiają udział około 30 osób jednocześnie, co ogranicza możliwość organizacji szerszych działań aktywizacyjnych i integracyjnych dla rosnącej liczby seniorów zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym.

Wskazane ograniczenia lokalowe mogą świadczyć o potrzebie rozwoju infrastruktury społecznej dedykowanej osobom starszym oraz tworzenia miejsc umożliwiających regularną realizację działań opiekuńczych, integracyjnych i aktywizacyjnych. Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora mogłoby stanowić istotne uzupełnienie istniejącej oferty wsparcia oraz stworzyć warunki do prowadzenia bardziej kompleksowych działań skierowanych do seniorów i ich rodzin².

3.3. Wnioski i kierunki rozwoju systemu wsparcia seniorów

Analiza dostępnych form wsparcia dla osób starszych na terenie Gminy Grójec wskazuje, że obecny system pomocy nie zaspokaja w pełni rosnących potrzeb seniorów oraz ich rodzin. Funkcjonujące działania mają w dużej mierze charakter aktywizacyjny, integracyjny lub wspierający, jednak nie zapewniają kompleksowej, regularnej opieki dziennej dla osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Na terenie gminy nie funkcjonuje placówka dziennego pobytu dla seniorów, która łączyłaby

² „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2023–2030”.

funkcje opiekuńcze, aktywizacyjne i wspierające w formule stałego wsparcia środowiskowego.

Istniejąca infrastruktura wykorzystywana na potrzeby seniorów ma charakter ogólnodostępny i współdzielony z innymi grupami mieszkańców, co ogranicza możliwość prowadzenia regularnych, codziennych działań skierowanych wyłącznie do osób starszych. Brak dedykowanej przestrzeni przeznaczonej wyłącznie dla seniorów powoduje, że obecna oferta nie może być rozwijana w sposób odpowiadający skali zidentyfikowanych potrzeb. Ograniczenia lokalowe, organizacyjne i funkcjonalne wskazują, że potrzeby mieszkańców w zakresie dziennego wsparcia seniorów nie mogą zostać w pełni zaspokojone w ramach obecnych zasobów infrastrukturalnych i usługowych.

3.4. Konieczność utworzenia nowej infrastruktury społecznej dla seniorów

Potrzeba utworzenia Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy Grójec wynika nie tylko z rosnącej liczby osób starszych i zwiększającego się zapotrzebowania na wsparcie, ale również z braku odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej realizację takich usług w istniejących warunkach. Aktualnie wykorzystywane obiekty nie są przeznaczone wyłącznie dla seniorów, a ich funkcjonowanie podporządkowane jest wielu innym zadaniom publicznym, co ogranicza możliwość rozwijania stałej, kompleksowej oferty dziennej.

Na terenie gminy nie funkcjonuje infrastruktura, która mogłaby przejąć funkcję Dziennego Domu Seniora bez konieczności tworzenia nowego, dedykowanego miejsca wsparcia. Istniejące zasoby lokalowe nie umożliwiają prowadzenia codziennej opieki dziennej, zajęć aktywizacyjnych, działań integracyjnych, odpoczynku oraz wsparcia środowiskowego w formule odpowiadającej potrzebom osób starszych częściowo niesamodzielnym lub zagrożonych izolacją społeczną.

Oznacza to, że potrzeby mieszkańców nie mogą zostać zaspokojone w ramach obecnej infrastruktury i usług w sposób wystarczający, trwały i adekwatny do skali problemu. Utworzenie nowej infrastruktury społecznej należy więc traktować jako warunek zapewnienia usług odpowiadających na rzeczywiste potrzeby seniorów i ich rodzin.

Planowany Dzienny Dom Seniora wypełni istniejącą lukę w systemie wsparcia społecznego, zapewniając osobom starszym miejsce dziennego pobytu, aktywizacji, integracji i opieki, a jednocześnie wspierając rodziny w codziennych obowiązkach opiekuńczych. Rozwiązanie to wpisuje się w rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej i przyczyni się do ograniczenia potrzeby korzystania z bardziej kosztownych i izolujących form opieki instytucjonalnej.

4. WYNIKI BADANIA MIESZKAŃCÓW GMINY GRÓJEC

Istotnym elementem diagnozy było poznanie opinii mieszkańców, którzy na co dzień funkcjonują w lokalnej społeczności oraz mają bezpośredni kontakt z osobami starszymi i ich potrzebami. Uwzględnienie perspektywy mieszkańców pozwala na pełniejsze rozpoznanie lokalnych problemów społecznych oraz ocenę rzeczywistego zapotrzebowania na usługi skierowane do seniorów.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interview) wśród mieszkańców Gminy Grójec. Ankieta miała charakter internetowy, dobrowolny i anonimowy. Jej celem było rozpoznanie opinii mieszkańców na temat sytuacji osób starszych, oceny obecnej oferty wsparcia oraz zasadności utworzenia Dziennego Domu Seniora. W badaniu udział wzięło 280 mieszkańców Gminy.

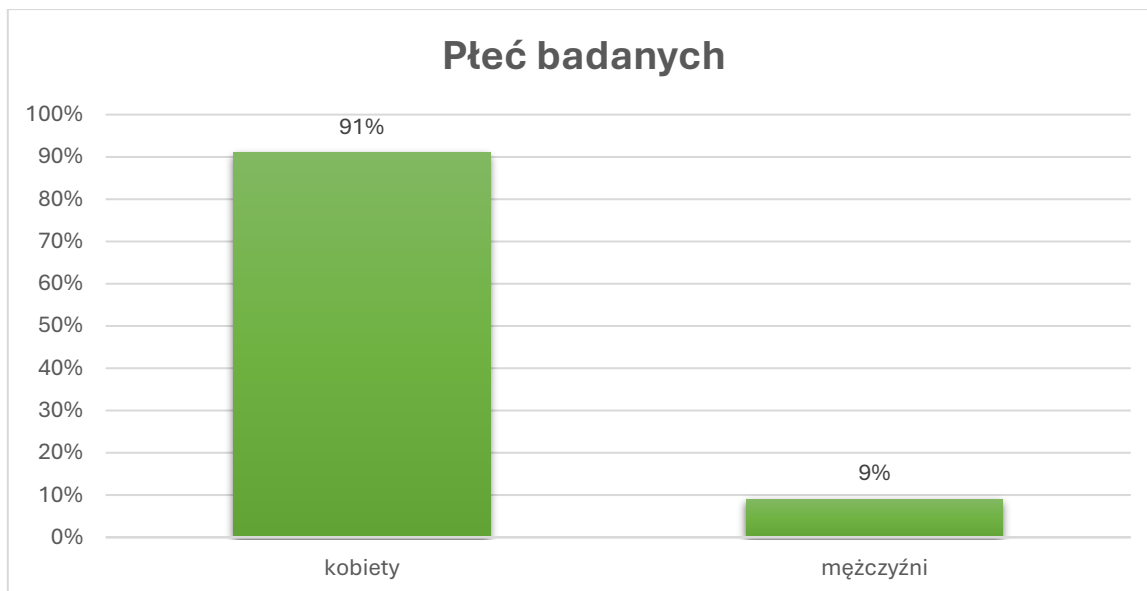
Należy zaznaczyć, że badanie miało charakter diagnostyczny i opiniodawczy, a nie reprezentatywny statystycznie dla całej populacji mieszkańców Gminy Grójec. W strukturze respondentów widoczna była znacząca przewaga kobiet, co może mieć wpływ na rozkład prezentowanych opinii. Pomimo tego uzyskane wyniki stanowią istotne źródło wiedzy o społecznej percepcji potrzeb seniorów oraz kierunkach oczekiwanego rozwoju usług społecznych na terenie gminy.

Celem badania było rozpoznanie skali potrzeb osób starszych, identyfikacja najważniejszych problemów i trudności występujących w codziennym funkcjonowaniu seniorów, a także ocena zasadności utworzenia Dziennego Domu Seniora na terenie gminy. Badanie miało również na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczących dostępności istniejących form wsparcia oraz oczekiwanych kierunków rozwoju usług społecznych dla osób starszych.

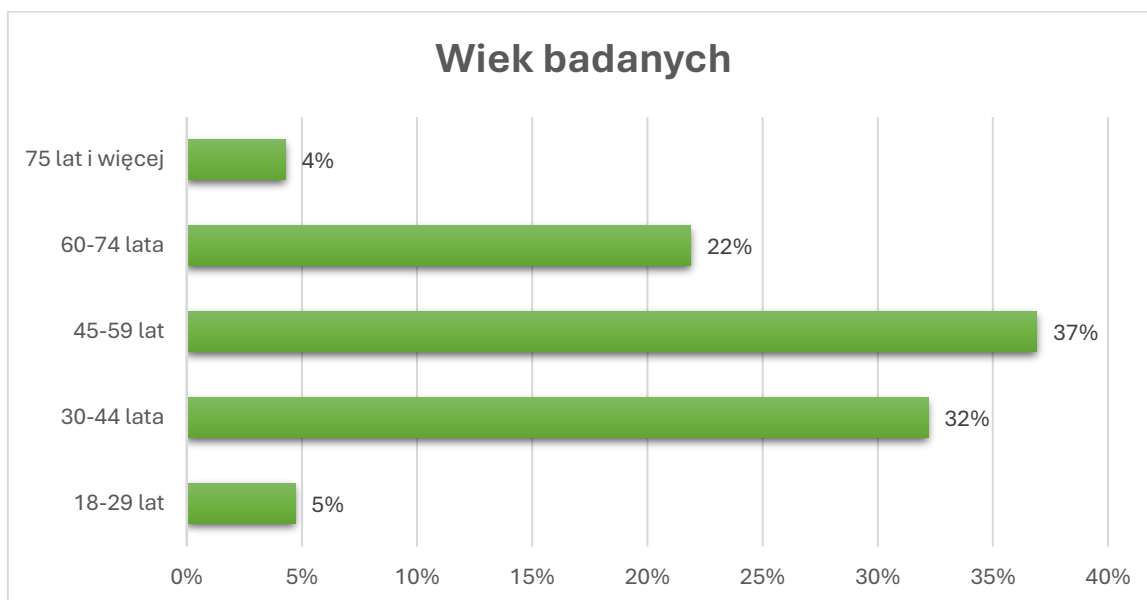
Uzyskane wyniki stanowią istotne uzupełnienie danych statystycznych i analizy sytuacji społecznej gminy, umożliwiając uwzględnienie perspektywy mieszkańców w procesie planowania i rozwoju lokalnych usług społecznych skierowanych do seniorów i ich rodzin.

4.1. Analiza wyników badań ankietowych

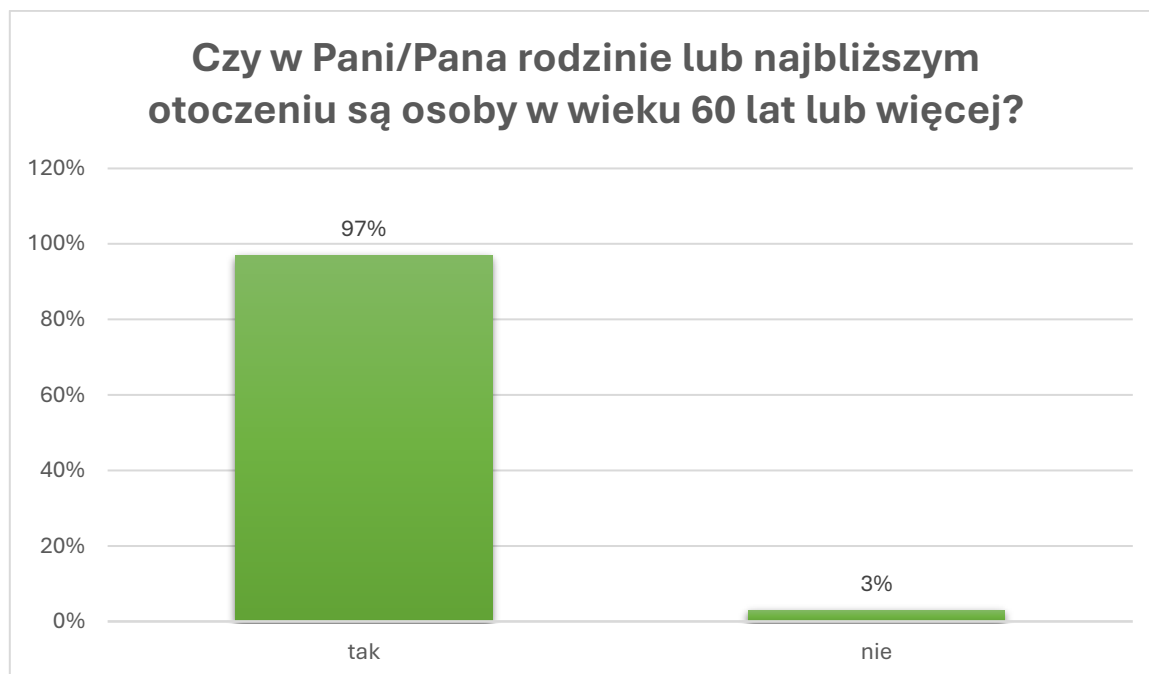
Strukturę respondentów zdominowały kobiety (91%), podczas gdy mężczyźni stanowili jedynie 9%. Taki rozkład wskazuje na większe zaangażowanie kobiet w tematykę społeczną oraz udział w badaniu.

Pod względem wieku największą grupę stanowiły osoby w wieku 45–59 lat (37%) oraz 30–44 lata (32%). Osoby w wieku 60–74 lata to 22%, natomiast najmniej było respondentów w wieku 18–29 lat (5%) oraz 75+ (4%).

Kontakt z osobami starszymi deklaruje niemal całe badane środowisko – 97% respondentów wskazało, że w ich otoczeniu znajdują się osoby w wieku 60+, co pokazuje, że problematyka starzenia się społeczeństwa jest powszechnie obecna w codziennym życiu mieszkańców.

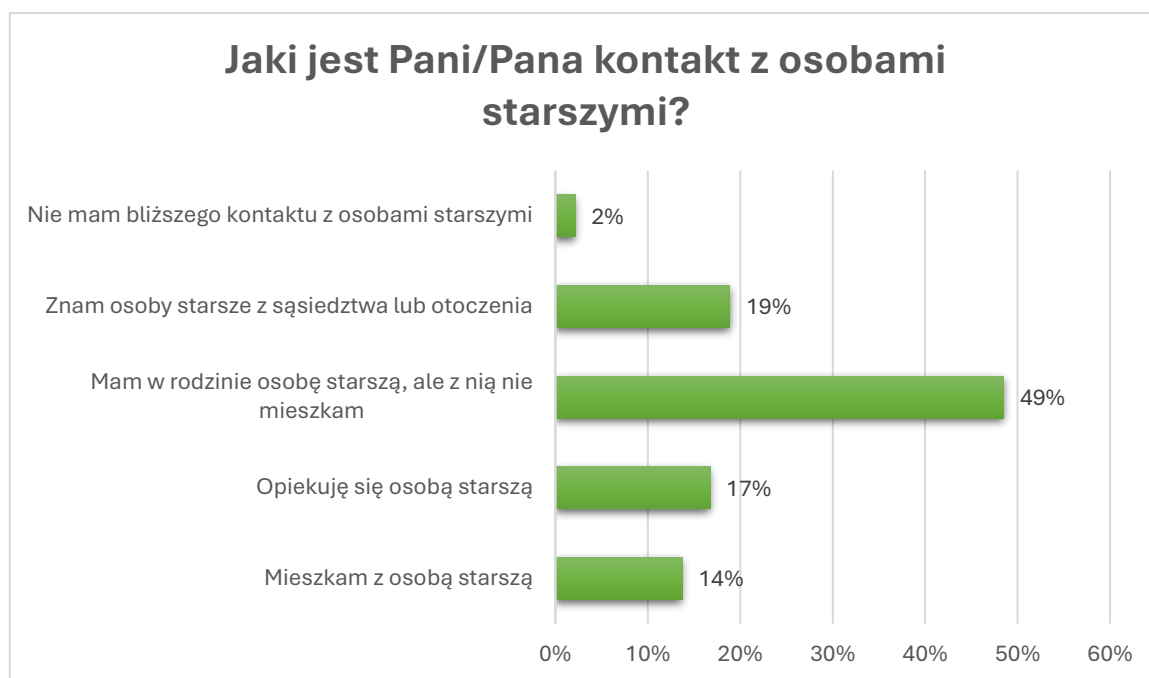

Relacje respondentów z osobami starszymi mają najczęściej charakter pośredni – 49% badanych wskazało, że posiada w rodzinie osobę starszą, jednak nie mieszka z nią na co dzień. Wskazuje to na utrzymywanie więzi rodzinnych przy jednoczesnym funkcjonowaniu seniorów w oddzielnych gospodarstwach domowych, co potencjalnie wiąże się z potrzebą wsparcia zewnętrznego.

Istotna część respondentów pozostaje również w bezpośrednim kontakcie z osobami starszymi – 17% deklaruje sprawowanie opieki nad seniorem, natomiast 14% mieszka z osobą starszą. Może to sugerować znaczący udział rodzin w zapewnianiu codziennego wsparcia i opieki, co jednocześnie może wiązać się z obciążeniem opiekunów.

Kolejne 19% badanych utrzymuje kontakt z seniorami poprzez relacje sąsiedzkie lub środowiskowe, co wskazuje na ich obecność i funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Jedynie 2% respondentów zadeklarowało brak bliższego kontaktu z osobami starszymi.

Uzyskane wyniki mogą wskazywać, że zdecydowana większość mieszkańców ma styczność z osobami w wieku senioralnym – zarówno w ramach relacji rodzinnych, jak i społecznych. Świadczy to o istotnych powiązaniach międzypokoleniowych oraz o tym, że potrzeby osób starszych są dostrzegane w lokalnej społeczności.

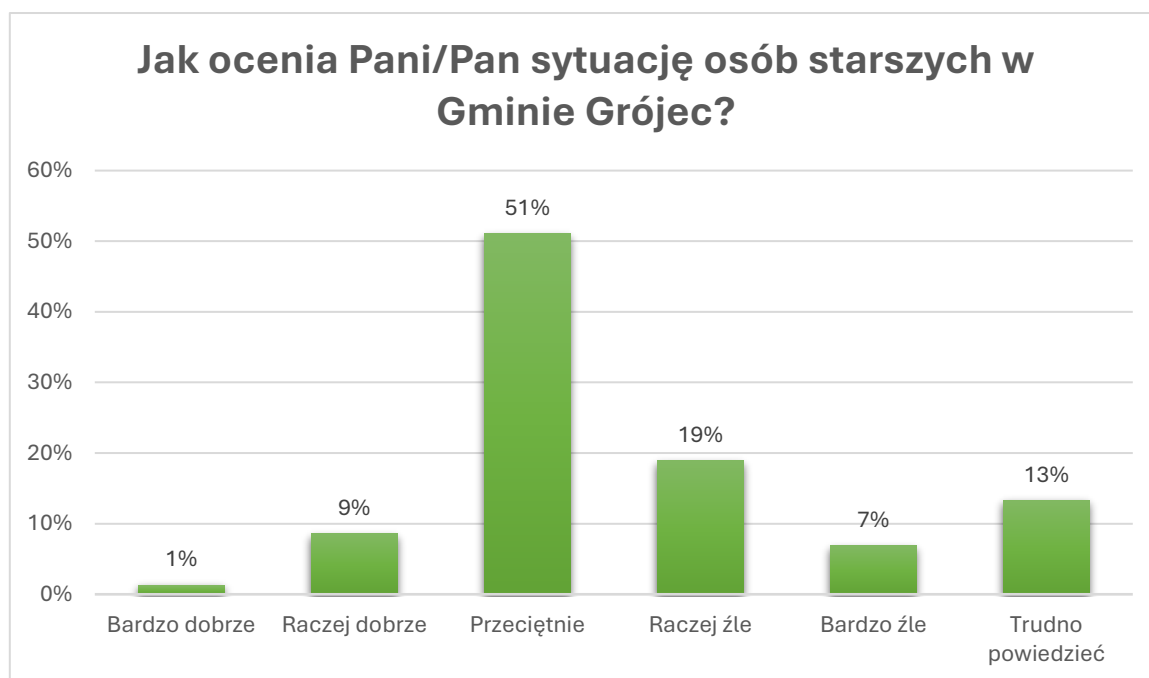

4.1.1. Ocena sytuacji seniorów w Gminie Grójec

Ocena sytuacji osób starszych w Gminie Grójec ma w przeważającej mierze charakter umiarkowany – 51% respondentów określiło ją jako przeciętną. Wskazuje to na postrzeganie warunków życia seniorów jako niewyraźnie satysfakcjonujących, ale jednocześnie nie skrajnie negatywnych. Odpowiedzi pozytywne („bardzo dobrze” – 1% oraz „raczej dobrze” – 9%) łącznie stanowią 10%, co sugeruje, że niewielka część badanych ocenia sytuację seniorów jako dobrą.

Z kolei oceny negatywne („raczej źle” – 19% oraz „bardzo źle” – 7%) osiągają łącznie 26%, co wskazuje na dostrzeganie istotnych trudności, z jakimi mierzą się osoby starsze. Przewaga ocen negatywnych nad pozytywnymi sugeruje, że problemy seniorów są zauważalne i mają realny charakter. Jednocześnie stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (13%) świadczy o ograniczonej wiedzy części mieszkańców na temat sytuacji tej grupy.

Uzyskane wyniki mogą wskazywać na potrzebę dalszego rozpoznania i wzmocnienia działań skierowanych do osób starszych, przy jednoczesnym uwzględnieniu zróżnicowanych opinii mieszkańców na temat ich sytuacji.

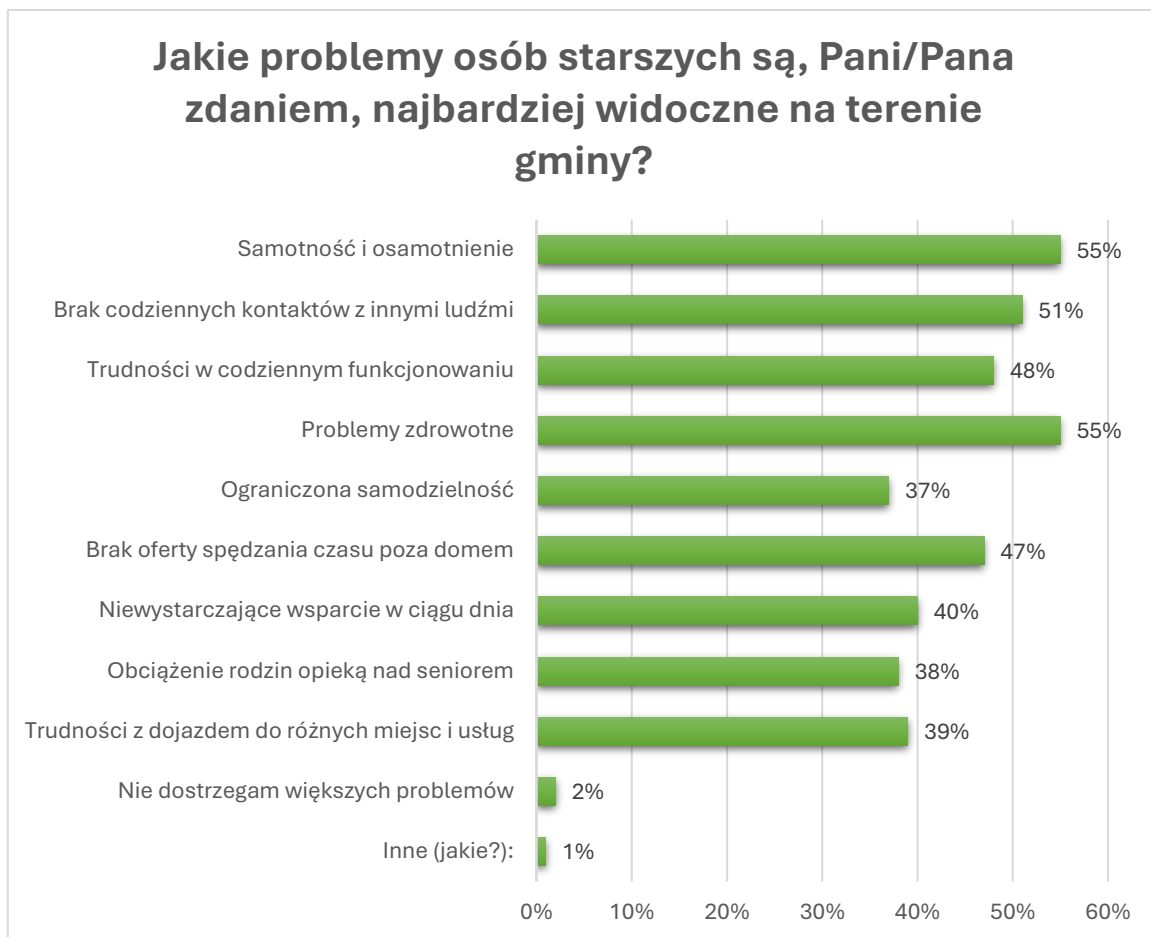
4.1.2. Dominujące problemy osób starszych

W opinii respondentów najistotniejsze problemy osób starszych na terenie Gminy Grójec koncentrują się wokół kwestii społecznych oraz zdrowotnych. Najczęściej wskazywano samotność i osamotnienie (55%) oraz problemy zdrowotne (również 55%), co sugeruje, że są to najbardziej odczuwalne i widoczne trudności w codziennym funkcjonowaniu seniorów. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczących braku codziennych kontaktów z innymi ludźmi (51%) dodatkowo wskazuje na skalę izolacji społecznej osób starszych.

Istotnym problemem są również trudności w codziennym funkcjonowaniu (48%) oraz brak oferty spędzania czasu poza domem (47%), co świadczy o ograniczonych możliwościach aktywizacji i uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Na uwagę zasługuje także niewystarczające wsparcie w ciągu dnia (40%) oraz ograniczona samodzielność (37%), które mogą wskazywać na potrzebę rozwijania usług opiekuńczych i wspierających.

Respondenci zwracają również uwagę na obciążenie rodzin opieką nad seniorem (38%), co świadczy o dużej roli najbliższych w systemie wsparcia, ale jednocześnie o ich potencjalnym przeciążeniu. Wskazywane trudności z dojazdem do różnych miejsc i usług (39%) mogą dodatkowo ograniczać dostęp seniorów do opieki, aktywności i integracji społecznej.

Niewielki odsetek badanych (2%) nie dostrzega większych problemów osób starszych, co wskazuje, że trudności tej grupy są powszechnie zauważane w społeczności lokalnej. Uzyskane wyniki mogą sugerować potrzebę podejmowania kompleksowych działań, obejmujących zarówno wsparcie społeczne, jak i zdrowotne, a także rozwój oferty aktywizującej i infrastruktury dostosowanej do potrzeb seniorów.

4.1.3. Potrzeba zwiększenia wsparcia dziennego dla osób starszych

Zdecydowana większość respondentów uważa, że osoby starsze w Gminie Grójec potrzebują większego wsparcia w ciągu dnia – 66% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 26% „raczej tak”. Łącznie daje to 92% odpowiedzi potwierdzających potrzebę zwiększenia wsparcia, co świadczy o powszechnym dostrzeganiu tego problemu wśród mieszkańców. Niewielki odsetek badanych wyraził odmienne zdanie – 2% odpowiedziało „raczej nie”, a 5% „zdecydowanie nie”. Jedynie 1% respondentów nie miał zdania w tej kwestii. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na wyraźną potrzebę rozwijania usług wspierających osoby starsze w ciągu dnia.

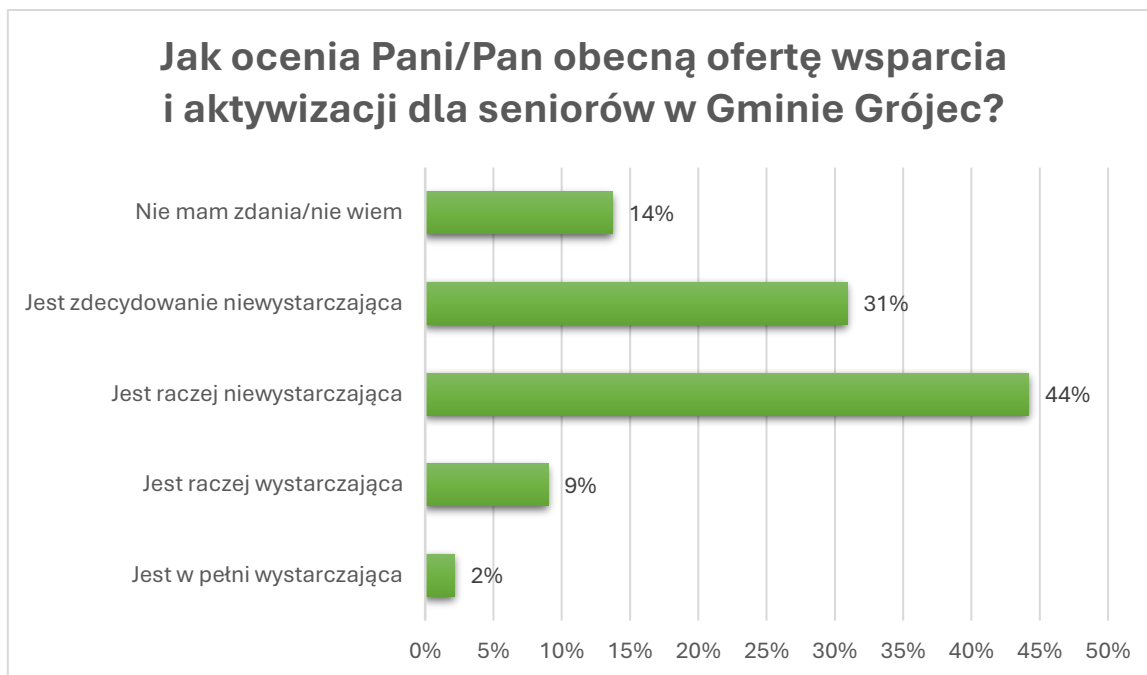

4.1.4. Ocena obecnej oferty wsparcia i aktywizacji dla seniorów

Ocena obecnej oferty wsparcia i aktywizacji dla osób starszych w Gminie Grójec ma w większości charakter krytyczny. Największa grupa respondentów uznała ją za raczej niewystarczającą (44%), a kolejne 31% wskazało, że jest zdecydowanie niewystarczająca. Łącznie aż 75% badanych negatywnie ocenia dostępne formy wsparcia, co wskazuje na istotne braki w tym zakresie.

Pozytywne opinie stanowią zdecydowaną mniejszość – jedynie 2% respondentów uznało ofertę za w pełni wystarczającą, a 9% za raczej wystarczającą. Jednocześnie 14% badanych nie ma zdania lub nie potrafi ocenić obecnej sytuacji.

Uzyskane wyniki mogą sugerować potrzebę rozwoju i poszerzenia oferty skierowanej do seniorów, zarówno pod względem dostępności, jak i różnorodności proponowanych form wsparcia.

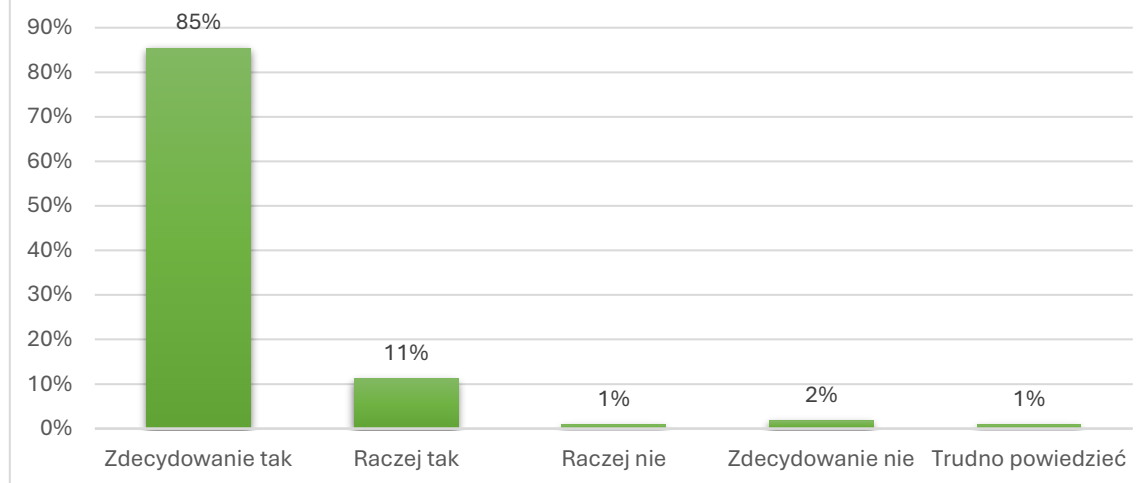

4.1.5. Potrzeba utworzenia Dziennego Domu Seniora

Zdecydowana większość respondentów wskazuje na potrzebę utworzenia placówki dziennego wsparcia dla seniorów na terenie Gminy Grójec. Aż 85% badanych odpowiedziało „zdecydowanie tak”, a kolejne 11% „raczej tak”, co łącznie daje 96% odpowiedzi potwierdzających zasadność takiego rozwiązania. Wskazuje to na bardzo wysokie społeczne poparcie dla utworzenia Dziennego Domu Seniora.

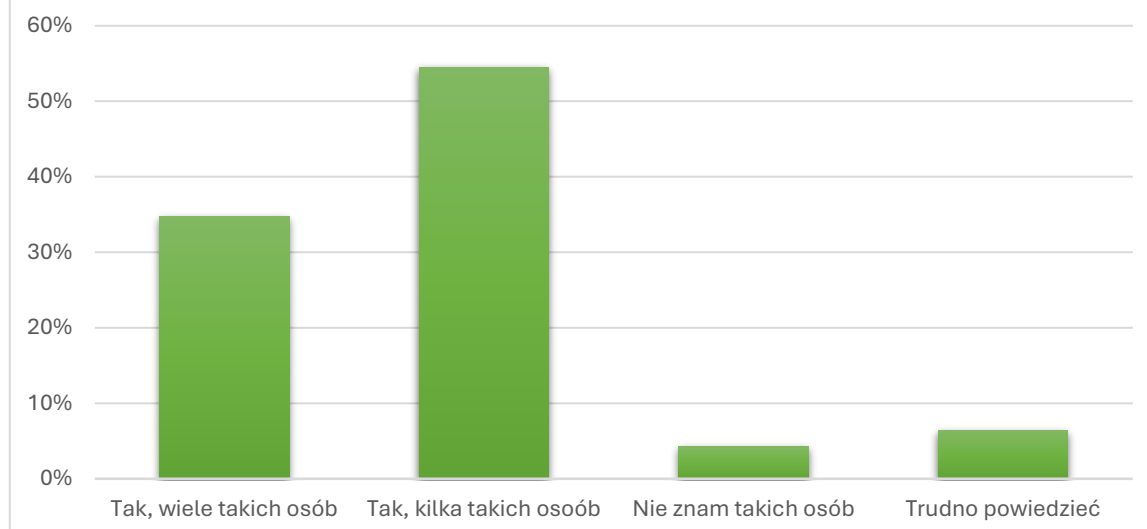
Niewielki odsetek respondentów wyraził odmienne zdanie – 1% wskazał odpowiedź „raczej nie”, a 2% „zdecydowanie nie”. Jedyne 1% badanych nie miało zdania w tej kwestii. Uzyskane wyniki mogą sugerować, że potrzeba utworzenia takiej placówki jest wyraźnie dostrzegana przez mieszkańców i stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej.

Czy na terenie Gminy Grójec potrzebna jest placówka dziennego wsparcia dla seniorów, taka jak Dzienny Dom Seniora?

Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że zna osoby starsze, które mogłyby skorzystać z Dziennego Domu Seniora. Najwięcej badanych (55%) wskazało, że zna kilka takich osób, natomiast 35% – wiele osób. Łącznie aż 90% odpowiedzi potwierdzających wskazuje na realne i szerokie zapotrzebowanie na tego typu placówkę w środowisku lokalnym. Jedynie 4% respondentów nie zna takich osób, a 6% nie ma zdania w tej kwestii. Uzyskane wyniki mogą sugerować, że potrzeba wsparcia seniorów jest dostrzegana w bezpośrednim otoczeniu mieszkańców.

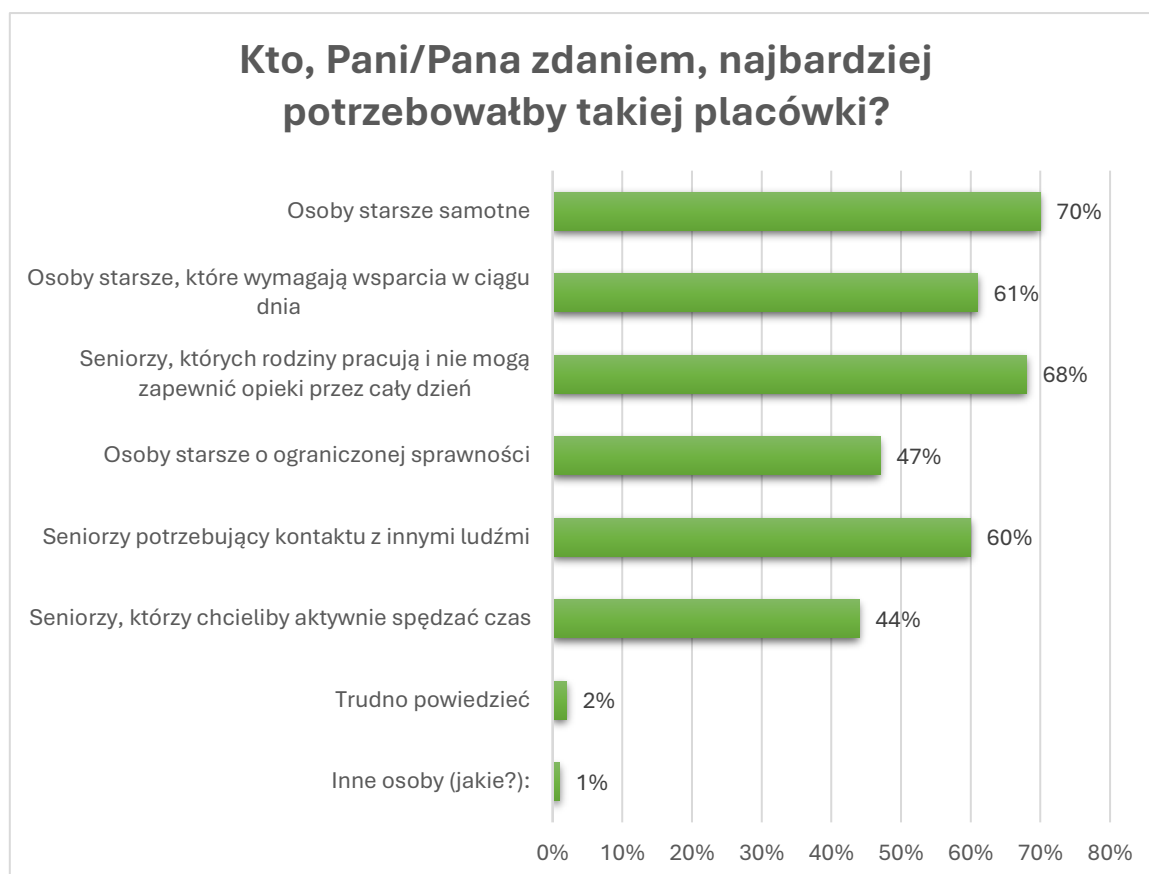
Czy zna Pani/Pan osoby starsze, które mogłyby skorzystać z Dziennego Domu Seniora?

W opinii respondentów z Dziennego Domu Seniora w największym stopniu skorzystałyby osoby starsze samotne – wskazało je 70% badanych. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczy również seniorów, których rodziny pracują i nie mogą zapewnić im opieki przez cały dzień (68%), co wskazuje na potrzebę wsparcia w zakresie opieki dziennej. Istotną grupę stanowią także osoby wymagające wsparcia w ciągu dnia (61%) oraz seniorzy potrzebujący kontaktu z innymi ludźmi (60%), co sugeruje zarówno potrzeby opiekuńcze, jak i społeczne.

Respondenci zwracają również uwagę na osoby starsze o ograniczonej sprawności (47%), które mogą mieć trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. Wskazania dotyczą także seniorów chcących aktywnie spędzać czas (44%), co pokazuje, że potrzeby tej grupy nie ograniczają się wyłącznie do opieki, ale obejmują również aktywizację i integrację.

Niewielki odsetek respondentów nie potrafił wskazać konkretnej grupy (2%) lub wskazał inne osoby (1%). Uzyskane wyniki mogą sugerować, że zapotrzebowanie na tego typu placówkę dotyczy szerokiego i zróżnicowanego grona seniorów, o różnych potrzebach i poziomie samodzielności.

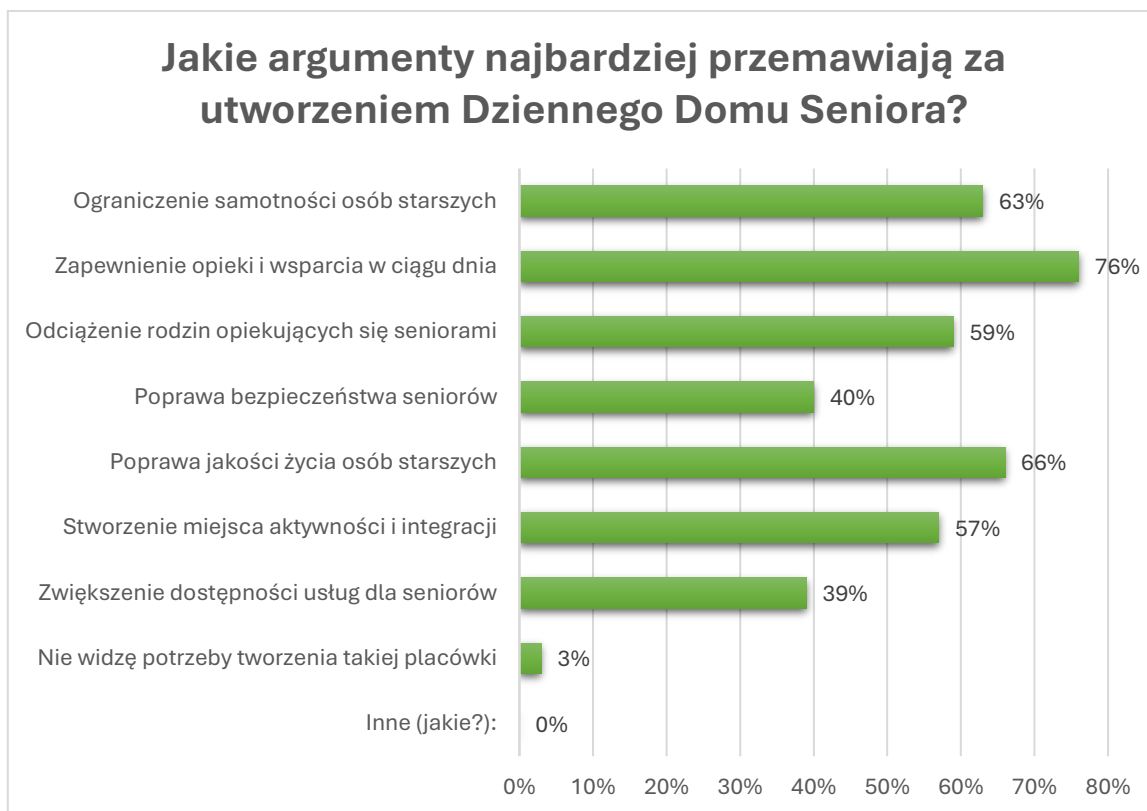

Respondenci wskazują na szereg istotnych argumentów uzasadniających potrzebę utworzenia Dziennego Domu Seniora. Najczęściej wskazywaną przesłanką jest zapewnienie opieki i wsparcia w ciągu dnia (76%), co świadczy o wyraźnym zapotrzebowaniu na tego typu usługi wśród osób starszych oraz ich rodzin. Wysoki odsetek odpowiedzi dotyczy również poprawy jakości życia seniorów (66%) oraz ograniczenia ich samotności i osamotnienia (63%), co podkreśla znaczenie zarówno aspektów opiekuńczych, jak i społecznych.

Istotnym argumentem jest także odciążenie rodzin opiekujących się osobami starszymi (59%), co wskazuje na potrzebę wsparcia nie tylko samych seniorów, ale również ich opiekunów. Ponad połowa respondentów (57%) zwraca uwagę na konieczność stworzenia miejsca sprzyjającego aktywności i integracji społecznej.

Wśród wskazywanych argumentów pojawia się również poprawa bezpieczeństwa seniorów (40%) oraz zwiększenie dostępności usług dla tej grupy (39%), co świadczy o dostrzeganiu barier w obecnym systemie wsparcia.

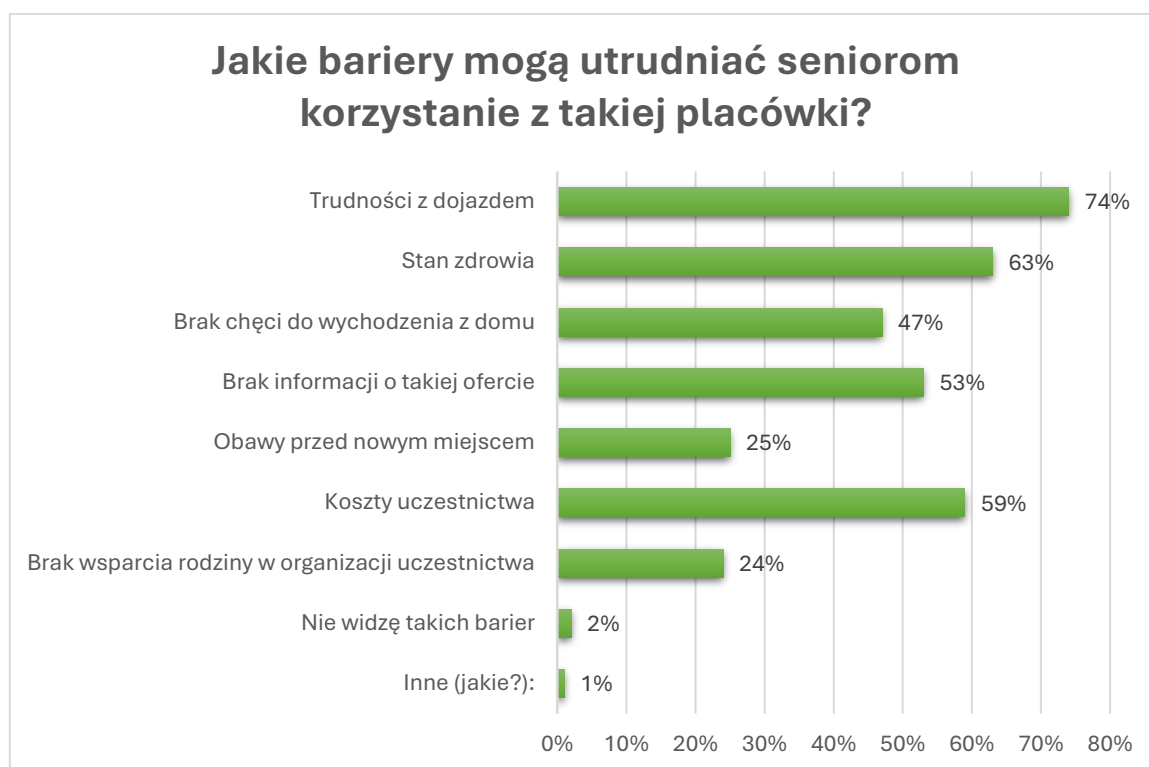
Jedynie 3% respondentów nie widzi potrzeby tworzenia takiej placówki, co wskazuje na bardzo wysokie społeczne poparcie dla tej inicjatywy. Uzyskane wyniki mogą sugerować, że utworzenie Dziennego Domu Seniora odpowiada na wielowymiarowe potrzeby – opiekuńcze, społeczne oraz organizacyjne – występujące w lokalnej społeczności.

Respondenci wskazują na szereg barier, które mogą utrudniać seniorom korzystanie z Dziennego Domu Seniora. Najczęściej wymieniane są trudności z dojazdem (74%) oraz stan zdrowia (63%), co wskazuje na ograniczenia o charakterze fizycznym i komunikacyjnym. Istotnym czynnikiem są także koszty uczestnictwa (59%) oraz brak informacji o dostępnej ofercie (53%), co sugeruje zarówno bariery finansowe, jak i informacyjne.

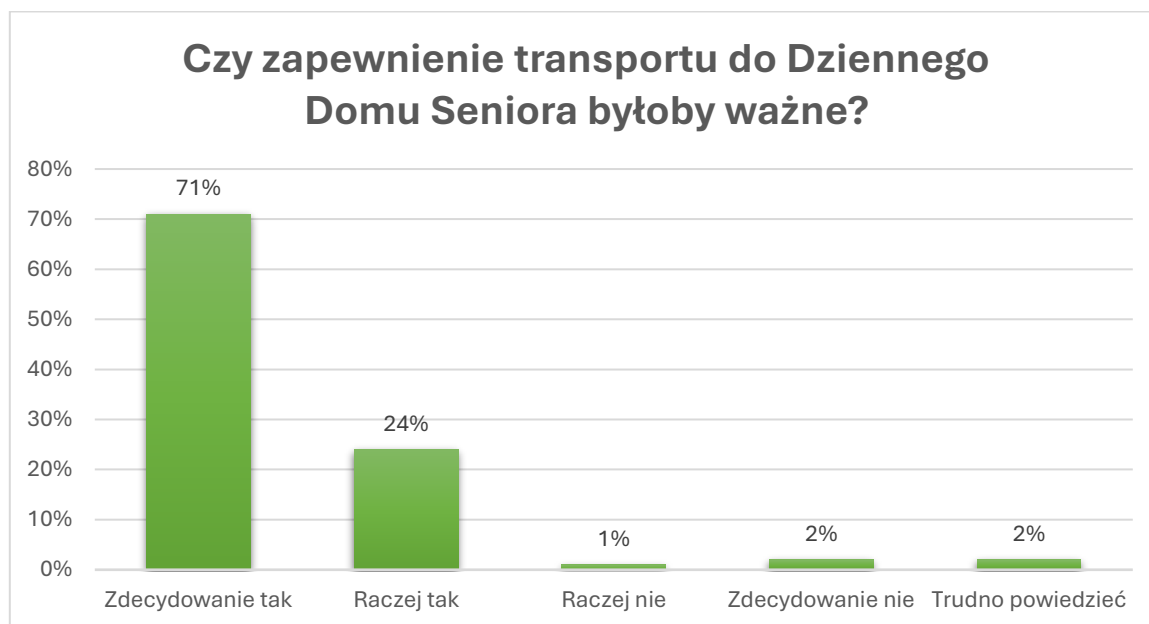
Znacząca część respondentów zwraca uwagę na brak chęci do wychodzenia z domu (47%), co jest związane z izolacją społeczną lub przyzwyczajeniami seniorów. Rzadziej wskazywane, ale nadal istotne, są obawy przed nowym miejscem (25%) oraz brak wsparcia rodziny w organizacji uczestnictwa (24%).

Jedynie niewielki odsetek badanych nie dostrzega takich barier (2%) lub wskazuje inne czynniki (1%). Uzyskane wyniki mogą sugerować, że skuteczne funkcjonowanie placówki powinno uwzględniać nie tylko ofertę zajęć, ale również działania wspierające dostępność, w tym transport, informację oraz wsparcie organizacyjne.

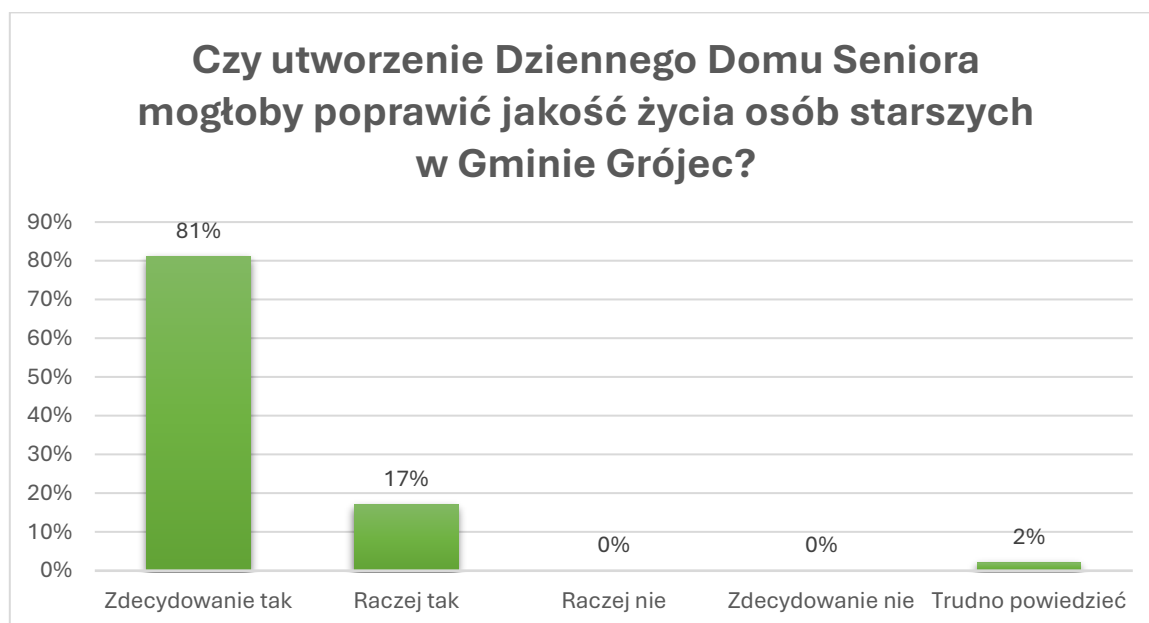

Zdecydowana większość respondentów uznaje zapewnienie transportu do Dziennego Domu Seniora za istotne – 71% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 24% „raczej tak”. Łącznie 95% badanych dostrzega znaczenie tego rozwiązania, co wskazuje na istotną barierę w dostępie do usług w postaci trudności komunikacyjnych. Niewielki odsetek respondentów nie uważa transportu za ważny – 1% odpowiedziało „raczej nie”, a 2% „zdecydowanie nie”. Kolejne 2% badanych nie miało zdania w tej kwestii. Uzyskane wyniki mogą sugerować, że

zapewnienie transportu stanowi kluczowy element zwiększający dostępność i efektywność funkcjonowania placówki.

Zdecydowana większość respondentów uważa, że utworzenie Dziennego Domu Seniora mogłoby poprawić jakość życia osób starszych w Gminie Grójec – 81% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 17% „raczej tak”. Brak odpowiedzi negatywnych oraz jedynie 2% wskazań „trudno powiedzieć” świadczy o bardzo wysokim poziomie przekonania co do pozytywnego wpływu takiej placówki. Uzyskane wyniki mogą sugerować, że inwestycja ta jest postrzegana jako istotny element poprawy funkcjonowania seniorów w społeczności lokalnej.

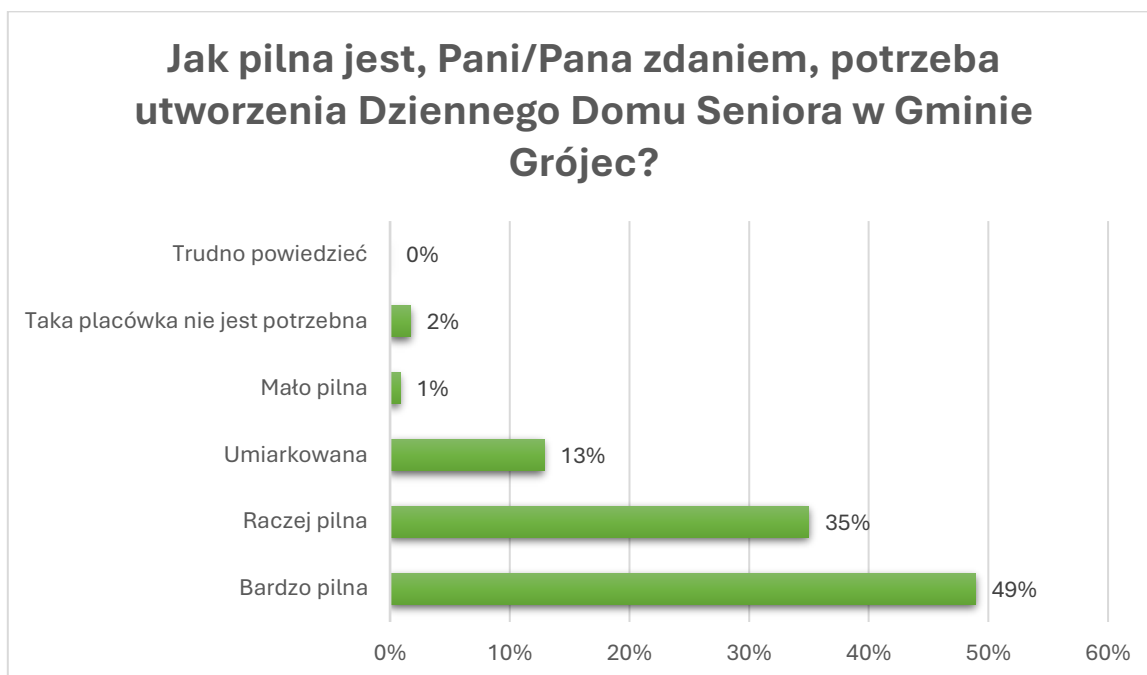

Zdecydowana większość respondentów uważa, że utworzenie Dziennego Domu Seniora mogłoby odciążyć rodziny opiekujące się osobami starszymi – 72% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 26% „raczej tak”. Odpowiedzi negatywne stanowią marginalny odsetek

(1%), podobnie jak brak zdania (1%). Uzyskane wyniki mogą sugerować, że placówka byłaby istotnym wsparciem nie tylko dla seniorów, ale również dla ich opiekunów.

W opinii respondentów potrzeba utworzenia Dziennego Domu Seniora w Gminie Grójec ma w większości charakter pilny – 49% badanych określiło ją jako bardzo pilną, a 35% jako raczej pilną. Łącznie 84% wskazań sugeruje wysoką rangę tej potrzeby w świadomości mieszkańców. Niewielki odsetek respondentów uznał ją za umiarkowaną (13%) lub mało pilną (1%). Jedyne 2% badanych wskazało, że taka placówka nie jest potrzebna, co potwierdza szerokie społeczne poparcie dla jej utworzenia.

4.2. Podsumowanie badań ankietowych

Przeprowadzone badanie ankietowe CAWI wśród mieszkańców Gminy Grójec wskazuje na bardzo wysoką świadomość lokalnej społeczności dotyczącą problemów i potrzeb osób starszych. Zdecydowana większość respondentów posiada bezpośredni lub pośredni kontakt z seniorami, co może świadczyć o silnych relacjach międzypokoleniowych oraz dużej obecności osób starszych w życiu społecznym mieszkańców gminy.

Uzyskane wyniki pokazują, że mieszkańcy dostrzegają liczne trudności, z jakimi mierzą się seniorzy. Do najczęściej wskazywanych problemów należą samotność i osamotnienie, problemy zdrowotne, brak codziennych kontaktów społecznych, ograniczona oferta aktywizacyjna oraz trudności w codziennym funkcjonowaniu. Respondenci zwracają również uwagę na niewystarczające wsparcie dzienne oraz obciążenie rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi.

Badanie wskazuje jednocześnie na krytyczną ocenę obecnej oferty wsparcia i aktywizacji dla seniorów. Znaczna część respondentów uznaje istniejące działania za niewystarczające, co świadczy o potrzebie rozwoju lokalnych usług społecznych skierowanych do osób starszych.

Wyniki badania jednoznacznie potwierdzają wysokie społeczne poparcie dla utworzenia Dziennego Domu Seniora na terenie Gminy Grójec. Zdecydowana większość respondentów uważa, że seniorzy wymagają większego wsparcia w ciągu dnia oraz wskazuje na zasadność utworzenia placówki świadczącej usługi opiekuńcze, aktywizacyjne i integracyjne. Mieszkańcy dostrzegają również realne zapotrzebowanie na tego typu wsparcie w swoim najbliższym otoczeniu.

W opinii respondentów Dzienny Dom Seniora mógłby przyczynić się przede wszystkim do poprawy jakości życia osób starszych, ograniczenia samotności i izolacji społecznej, zwiększenia aktywności seniorów oraz zapewnienia im bezpieczeństwa i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Istotnym aspektem jest także możliwość odciążenia rodzin i opiekunów osób starszych poprzez częściowe przejęcie obowiązków opiekuńczych w ciągu dnia.

Badani wskazują również na potencjalne bariery utrudniające korzystanie z placówki, w szczególności problemy transportowe, ograniczenia zdrowotne oraz bariery finansowe i informacyjne. Wyniki te mogą sugerować konieczność uwzględnienia w planowaniu działalności placówki dodatkowych rozwiązań wspierających dostępność usług, w tym organizacji transportu oraz działań informacyjnych skierowanych do seniorów i ich rodzin.

Całość uzyskanych wyników wskazuje, że utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi odpowiedź na realne i wielowymiarowe potrzeby lokalnej społeczności. Planowana inwestycja

wpisuje się w kierunek rozwoju środowiskowych usług społecznych oraz stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia osób starszych i ich rodzin.

5. POTRZEBY SENIORÓW I ICH RODZIN

Osoby starsze oraz ich rodziny stanowią głównych odbiorców planowanych działań związanych z utworzeniem Dziennego Domu Seniora. W związku z procesem starzenia się społeczeństwa oraz rosnącą liczbą osób wymagających wsparcia coraz większego znaczenia nabiera rozwój usług odpowiadających na potrzeby seniorów w zakresie opieki, bezpieczeństwa, aktywności oraz integracji społecznej.

Analiza danych społecznych, informacji pozyskanych od instytucji lokalnych oraz wyników badań ankietowych wskazuje, że potrzeby osób starszych mają charakter wielowymiarowy i obejmują zarówno obszar zdrowotny i opiekuńczy, jak również społeczny, emocjonalny oraz organizacyjny.

Jednym z najczęściej wskazywanych problemów osób starszych jest samotność i osamotnienie. Wielu seniorów funkcjonuje w jednoosobowych gospodarstwach domowych lub pozostaje bez stałego wsparcia bliskich. Potwierdzają to również dane dotyczące osób korzystających z pomocy społecznej – zdecydowaną większość seniorów objętych wsparciem stanowią osoby samotne. Brak codziennych kontaktów społecznych prowadzi do pogorszenia samopoczucia psychicznego, ograniczenia aktywności oraz zwiększenia ryzyka wykluczenia społecznego.

Istotnym obszarem potrzeb seniorów pozostaje również wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Wraz z wiekiem częściej pojawiają się problemy zdrowotne, ograniczenia sprawności ruchowej oraz trudności w wykonywaniu codziennych czynności. Część osób starszych wymaga pomocy w organizacji dnia, przygotowaniu posiłków, przemieszczaniu się czy utrzymywaniu aktywności społecznej. Rosnąca liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wskazuje na zwiększające się zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie.

Ważną potrzebą osób starszych jest także możliwość uczestniczenia w życiu społecznym oraz utrzymywania aktywności psychicznej i fizycznej. Seniorzy potrzebują miejsc umożliwiających spotkania z innymi ludźmi, rozwijanie zainteresowań, udział w zajęciach aktywizacyjnych oraz budowanie relacji społecznych. Ograniczona oferta działań realizowanych regularnie oraz brak dedykowanej przestrzeni dla seniorów mogą utrudniać realizację tych potrzeb.

Istotne znaczenie ma również zapewnienie osobom starszym poczucia bezpieczeństwa. Dotyczy to zarówno bezpieczeństwa zdrowotnego, jak i społecznego. Seniorzy często obawiają się pogorszenia stanu zdrowia, utraty samodzielności oraz pozostawania bez pomocy w sytuacjach kryzysowych. Potrzeba ta znajduje odzwierciedlenie m.in. w realizacji programów takich jak „Korpus Wsparcia Seniorów”, obejmujących usługi teleopieki i monitorowania bezpieczeństwa osób starszych.

Ważnym elementem diagnozy są również potrzeby rodzin i opiekunów osób starszych. W wielu przypadkach to właśnie rodziny przejmują główny ciężar codziennej opieki nad seniorami. Opieka nad osobą starszą często wiąże się z dużym obciążeniem fizycznym, psychicznym oraz organizacyjnym, szczególnie w sytuacji konieczności łączenia obowiązków opiekuńczych z pracą zawodową i życiem rodzinnym.

Wyniki badań ankietowych wskazują, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę odciążenia rodzin opiekujących się seniorami oraz zwiększenia dostępności wsparcia dziennego. Respondenci zwracają uwagę, że część rodzin nie jest w stanie zapewnić osobom starszym opieki przez cały dzień, co prowadzi do przeciążenia opiekunów oraz ograniczenia możliwości aktywności zawodowej i społecznej członków rodzin.

Potrzeby rodzin dotyczą również zapewnienia seniorom bezpiecznego miejsca pobytu w ciągu dnia, dostępu do aktywizacji społecznej oraz profesjonalnego wsparcia dostosowanego do stanu zdrowia i możliwości osób starszych. Istotne znaczenie ma także możliwość uzyskania czasowego odciążenia w obowiązkach opiekuńczych oraz wsparcia organizacyjnego.

Analiza zidentyfikowanych potrzeb wskazuje, że na terenie Gminy Grójec istnieje realne zapotrzebowanie na rozwój środowiskowych usług społecznych skierowanych do osób starszych i ich rodzin. Szczególnego znaczenia nabierają rozwiązania umożliwiające zapewnienie wsparcia dziennego, przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie aktywności i samodzielności seniorów.

Planowany Dzienny Dom Seniora stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby poprzez zapewnienie osobom starszym bezpiecznej przestrzeni wsparcia, aktywizacji i integracji społecznej, a jednocześnie poprzez odciążenie rodzin i opiekunów w codziennych obowiązkach opiekuńczych.

6. CHARAKTERYSTYKA PLANOWANEJ INWESTYCJI – DZIENNY DOM SENIORA

Planowana inwestycja dotyczy utworzenia Dziennego Domu Seniora o charakterze społeczno-usługowym. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca zapewniającego wsparcie, aktywizację oraz dzienną opiekę dla osób starszych.

Inwestycja odpowiada na rosnące potrzeby społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz koniecznością rozwijania usług wspierających seniorów i ich rodziny. Realizacja przedsięwzięcia ma na celu zwiększenie dostępności lokalnych usług społecznych skierowanych do osób starszych, a także poprawę jakości ich codziennego funkcjonowania i bezpieczeństwa.

Planowany Dzienny Dom Seniora będzie stanowił miejsce integracji społecznej oraz aktywizacji seniorów, umożliwiające podtrzymywanie relacji społecznych i przeciwdziałanie samotności oraz wykluczeniu społecznemu. Utworzenie placówki pozwoli również na częściowe odciążenie rodzin i opiekunów osób starszych poprzez zapewnienie wsparcia i opieki w ciągu dnia.

6.1. Lokalizacja inwestycji

Planowana inwestycja zlokalizowana będzie na terenie województwa mazowieckiego, w powiecie grójeckim, w jednostce ewidencyjnej Grójec-Miasto. Inwestycja zostanie zrealizowana w obrębie Grójec (obręb nr 0001), na działce ewidencyjnej nr 1969/2.

Lokalizacja inwestycji na terenie miasta Grójec umożliwi dostęp do planowanych usług mieszkańcom gminy, w szczególności osobom starszym wymagającym wsparcia dziennego. Usytuowanie placówki w lokalnej społeczności wpisuje się w rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku zamieszkania oraz zwiększanie dostępności infrastruktury wspierającej seniorów i ich rodziny.

Lokalizacja inwestycji	Dane
Województwo	mazowieckie
Powiat	grójecki
Jednostka ewidencyjna	Grójec-Miasto
Obręb	Grójec
Numer obrębu	0001
Numer działki ewidencyjnej	1969/2

6.2. Charakter inwestycji

Planowana inwestycja będzie miała charakter społeczno-usługowy i zostanie ukierunkowana na rozwój usług wspierających osoby starsze w ich codziennym funkcjonowaniu. Utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi odpowiedź na rosnące potrzeby społeczne związane ze starzeniem się mieszkańców oraz zwiększającym się zapotrzebowaniem na lokalne formy wsparcia seniorów i ich rodzin.

Planowana placówka będzie pełniła funkcję miejsca integracji społecznej, aktywizacji oraz dziennej opieki nad osobami starszymi. Działalność Dziennego Domu Seniora będzie koncentrowała się na wspieraniu samodzielności seniorów, przeciwdziałaniu ich izolacji społecznej oraz poprawie jakości życia poprzez zapewnienie dostępu do działań opiekuńczych, społecznych i aktywizujących.

Realizacja inwestycji wpisuje się w rozwój środowiskowych usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym, umożliwiających osobom starszym pozostanie w miejscu zamieszkania przy jednoczesnym korzystaniu z odpowiedniego wsparcia dziennego.

6.3. Wstępne założenia funkcjonowania Dziennego Domu Seniora

W ramach funkcjonowania Dziennego Domu Seniora zakłada się realizację działań mających na celu zapewnienie osobom starszym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprawę jakości życia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i samotności.

Placówka będzie pełniła funkcję miejsca dziennego pobytu seniorów, oferując przestrzeń do integracji społecznej, aktywności oraz korzystania z usług wspierających. Zakłada się realizację działań dostosowanych do potrzeb i możliwości osób starszych, z uwzględnieniem ich sytuacji zdrowotnej, społecznej i rodzinnej.

Do podstawowych założeń funkcjonowania placówki należeć będą:

- pomoc osobom starszym,
- aktywizacja społeczna i integracja seniorów,
- zapewnienie opieki nad osobami starszymi w ciągu dnia,
- zaspokajanie podstawowych potrzeb osób starszych,
- wsparcie rodzin opiekujących się seniorami poprzez częściowe przejęcie obowiązków opiekuńczych.

Planowane działania będą miały na celu wspieranie samodzielności seniorów, zwiększanie ich aktywności społecznej oraz tworzenie warunków sprzyjających utrzymaniu jak najdłuższej aktywności i niezależności osób starszych w środowisku lokalnym.

6.4. Planowana liczba miejsc

Zakłada się, że planowanym Dziennym Domu Seniora **jednorazowo** będzie mogło przebywać **do 50 osób**. (osoby starsze i pracownicy).

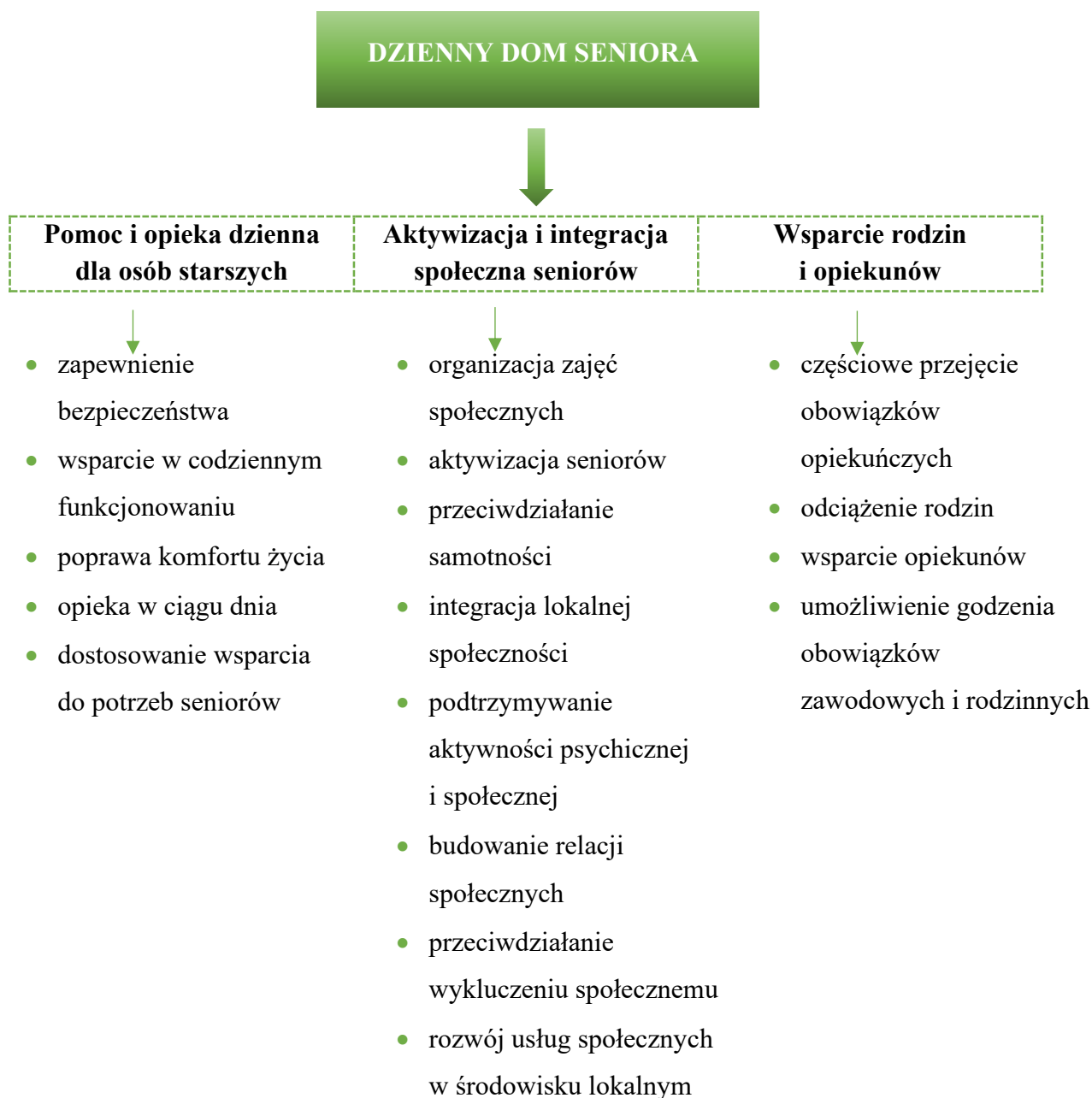
Pozwoli to na przebywanie i skorzystanie z usług DDS wymiennie większej liczby osób starszych.

Liczba 50 miejsc w Dziennym Domu Seniora została określona z uwzględnieniem skali zidentyfikowanych potrzeb społecznych oraz danych dotyczących sytuacji seniorów na terenie Gminy Grójec. Uzasadnienie przyjętej liczby miejsc wynika w szczególności z rosnącej liczby osób starszych korzystających z pomocy społecznej, zwiększającej się liczby seniorów objętych usługami opiekuńczymi, wysokiego udziału osób samotnych wśród mieszkańców korzystających ze wsparcia, a także wyników badania ankietowego mieszkańców, które potwierdzają wysokie społeczne poparcie dla utworzenia placówki dziennego wsparcia.

Zakłada się, że w Dziennym Domu Seniora jednorazowo będzie mogło przebywać do 50 osób (uczestnicy oraz pracownicy placówki). Liczba ta odnosi się do maksymalnej liczby osób mogących jednocześnie korzystać z usług placówki, przy zachowaniu odpowiednich warunków organizacyjnych, opiekuńczych i lokalowych. Rozwiązanie to umożliwi realizację działań aktywizacyjnych, integracyjnych i wspierających, dostosowanych do potrzeb uczestników, a także pozwoli na objęcie wsparciem większej liczby seniorów w sposób rotacyjny.

Placówka będzie miała charakter środowiskowy i lokalny, zgodny z zasadą deinstytucjonalizacji. Dzienny Dom Seniora nie będzie placówką całodobową ani masową, lecz miejscem zapewniającym codzienne wsparcie osobom starszym wymagającym pomocy, aktywizacji i integracji społecznej, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości indywidualnego podejścia do uczestników.

6.5. Schemat założeń inwestycji

7. ZGODNOŚĆ PLANOWANEJ PLACÓWKI Z ZASADĄ DEINSTYTUCJONALIZACJI I KIERUNKAMI POLITYKI SPOŁECZNEJ

Współczesna polityka społeczna kładzie nacisk na rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym, zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji. Oznacza to odchodzenie od dużych, zamkniętych instytucji na rzecz wsparcia dostępnego blisko miejsca zamieszkania.

7.1. Zgodność planowanego Dziennego Domu Seniora z zasadą deinstytucjonalizacji

Planowany Dzienny Dom Seniora w Gminie Grójec wpisuje się w ten model wsparcia, ponieważ będzie funkcjonował jako placówka dziennego pobytu, umożliwiającą seniorom pozostawanie w dotychczasowym środowisku życia oraz utrzymywanie relacji rodzinnych i społecznych. Osoby starsze korzystające z usług placówki nie będą wyłączone ze społeczności lokalnej ani kierowane do całodobowych form opieki instytucjonalnej, lecz otrzymają wsparcie dostosowane do ich potrzeb w formule środowiskowej.

Placówka będzie świadczyła usługi opiekuńcze, aktywizacyjne, integracyjne oraz wspierające codzienne funkcjonowanie seniorów. Zakłada się organizację działań mających na celu podtrzymywanie samodzielności osób starszych, poprawę ich jakości życia oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej i osamotnieniu. Szczególne znaczenie będą miały działania integracyjne, aktywizacja społeczna, zajęcia usprawniające oraz możliwość regularnego kontaktu z innymi uczestnikami.

Istotnym założeniem funkcjonowania Dziennego Domu Seniora będzie również indywidualizacja wsparcia. Zakres oferowanych usług ma być dostosowany do stanu zdrowia, poziomu sprawności oraz sytuacji społecznej uczestników. Pozwoli to na lepsze odpowiadanie na rzeczywiste potrzeby seniorów oraz ograniczanie ryzyka pogłębiania się niesamodzielności.

Planowana placówka będzie pełniła także ważną funkcję wspierającą wobec rodzin i opiekunów nieformalnych. Częściowe przejęcie obowiązków opiekuńczych w ciągu dnia przyczyni się do zmniejszenia przeciążenia rodzin, poprawy możliwości godzenia obowiązków zawodowych i opiekuńczych oraz ograniczenia konieczności korzystania z całodobowej opieki instytucjonalnej. Ma to szczególne znaczenie w kontekście danych wskazujących na rosnącą liczbę osób starszych wymagających wsparcia oraz zwiększające się obciążenie rodzin pełniących funkcje opiekuńcze.

Zasadność rozwoju usług środowiskowych potwierdzają również dane dotyczące funkcjonowania systemu pomocy społecznej w Gminie Grójec. W 2025 roku z usług

opiekuńczych korzystało 117 osób, natomiast gmina ponosiła koszty pobytu 54 mieszkańców w domach pomocy społecznej. Wydatki związane z pobytem mieszkańców w DPS przekroczyły 3 mln zł („Sprawozdanie z działalności MGOPS w Grójcu za 2025 rok”). Jednocześnie dane z „Raportu o stanie Gminy Grójec za 2024 rok” wskazują na dalszy wzrost kosztów opieki instytucjonalnej oraz utrzymujące się wysokie zapotrzebowanie na wsparcie środowiskowe i opiekuńcze.

Planowany Dzienny Dom Seniora stanowi istotny element lokalnego systemu usług społecznych, umożliwiający rozwój wsparcia realizowanego w społeczności lokalnej oraz ograniczanie procesu instytucjonalizacji osób starszych. Funkcjonowanie placówki przyczyni się do poprawy jakości życia seniorów, zwiększenia ich aktywności społecznej oraz wzmacniania bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.

Zgodność planowanej placówki z zasadą deinstytucjonalizacji	
Założenia deinstytucjonalizacji	Realizacja w planowanym Dziennym Domu Seniora
Wsparcie w środowisku lokalnym	Seniorzy pozostają w miejscu zamieszkania i korzystają z opieki dziennej
Ograniczanie izolacji społecznej	Organizacja działań aktywizacyjnych i integracyjnych
Wspieranie samodzielności	Działania ukierunkowane na utrzymanie aktywności i sprawności seniorów
Indywidualizacja wsparcia	Dostosowanie form pomocy do potrzeb uczestników
Wsparcie rodzin i opiekunów	Częściowe przejęcie obowiązków opiekuńczych w ciągu dnia
Rozwój lokalnych usług społecznych	Utworzenie placówki wsparcia dziennego na terenie gminy

7.2. Zgodność planowanej placówki z dokumentami strategicznymi i kierunkami polityki społecznej

Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora w Gminie Grójec pozostaje zgodne z kierunkami polityki społecznej wskazanymi zarówno w dokumentach lokalnych, jak i regionalnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz wsparcia osób starszych. Analiza dokumentów strategicznych wskazuje, że jednym z kluczowych wyzwań społecznych gminy jest postępujący proces starzenia się mieszkańców oraz konieczność rozwijania usług świadczonych w środowisku lokalnym.

W „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021–2027” zwrócono uwagę na systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz zwiększające się potrzeby w zakresie usług opiekuńczych, zdrowotnych i wspierających. Dokument wskazuje również na konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspierania ich aktywności oraz rozwijania lokalnej infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb seniorów i ich rodzin (s. 13–14).

Strategia podkreśla także znaczenie działań ukierunkowanych na rozwój usług środowiskowych i ograniczanie konieczności kierowania osób starszych do całodobowych form opieki instytucjonalnej. W dokumencie wskazano, że rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego mogą prowadzić do zwiększonego zapotrzebowania na usługi realizowane w miejscu zamieszkania oraz w formule dziennego wsparcia. Planowany Dzienny Dom Seniora wpisuje się w te założenia poprzez rozwój usług opiekuńczych i aktywizacyjnych realizowanych na poziomie lokalnym.

Istotne znaczenie mają również zapisy dotyczące integracji społecznej i przeciwdziałania samotności osób starszych. Strategia wskazuje na potrzebę tworzenia miejsc sprzyjających aktywności społecznej seniorów, budowaniu relacji międzyludzkich oraz wzmacnianiu uczestnictwa osób starszych w życiu lokalnej społeczności. Planowana placówka może realizować te cele poprzez organizację zajęć integracyjnych, aktywizacyjnych, edukacyjnych i prozdrowotnych, a także tworzenie bezpiecznej przestrzeni do codziennego funkcjonowania seniorów.

Zgodność planowanego przedsięwzięcia widoczna jest również w odniesieniu do działań wskazanych w Strategii w zakresie rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej. Dokument podkreśla potrzebę wzmacniania systemu wsparcia środowiskowego, rozwijania współpracy międzyinstytucjonalnej oraz tworzenia usług odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi element

realizacji tych kierunków poprzez rozszerzenie lokalnej oferty wsparcia dla osób starszych i ich rodzin.

Założenia planowanej placówki pozostają również spójne z kierunkami polityki społecznej województwa mazowieckiego oraz krajowymi założeniami deinstytucjonalizacji usług społecznych, zakładającymi rozwój usług środowiskowych, ograniczanie izolacji społecznej oraz zwiększanie dostępności wsparcia świadczonego blisko miejsca zamieszkania. Dzienny Dom Seniora stanowi ważny element lokalnego systemu usług społecznych, odpowiadający na prognozowane zmiany demograficzne oraz rosnące potrzeby seniorów.

Realizacja planowanej inwestycji przyczyni się do wzmocnienia lokalnej polityki senioralnej, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia dostępności nowoczesnych form wsparcia społecznego na terenie Gminy Grójec.

8. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Przeprowadzona diagnoza sytuacji demograficznej, społecznej i instytucjonalnej Gminy Grójec wskazuje, że na terenie gminy występuje realna i udokumentowana potrzeba rozwoju usług skierowanych do osób starszych, w szczególności poprzez utworzenie Dziennego Domu Seniora.

Analiza danych demograficznych potwierdza postępujący proces starzenia się mieszkańców, wyrażający się wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym, utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym oraz rosnącymi wskaźnikami obciążenia demograficznego. Oznacza to, że w kolejnych latach zwiększać się będzie liczba osób starszych wymagających wsparcia społecznego, opiekuńczego, zdrowotnego i aktywizacyjnego.

Dane dotyczące funkcjonowania systemu pomocy społecznej wskazują również na wzrost liczby seniorów korzystających ze wsparcia, w tym usług opiekuńczych. Szczególnie istotne jest to, że znaczną część osób starszych objętych pomocą stanowią osoby samotne, pozbawione codziennego wsparcia ze strony rodziny lub funkcjonujące przy ograniczonym zapleczu opiekuńczym. Zjawisko to należy uznać za jeden z ważniejszych problemów społecznych wymagających dalszego rozwoju lokalnego systemu wsparcia.

Jednocześnie analiza istniejących form pomocy wykazała, że obecnie funkcjonujące działania, mimo swojej wartości i znaczenia dla aktywizacji seniorów, nie odpowiadają w pełni na rosnące potrzeby mieszkańców. Dostępna oferta koncentruje się przede wszystkim na działaniach integracyjnych i aktywizacyjnych, natomiast w ograniczonym zakresie obejmuje regularne wsparcie dzienne dla osób starszych wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Na terenie gminy nie funkcjonuje placówka zapewniająca kompleksową opiekę dzienną dla seniorów, a istniejąca infrastruktura ma charakter współdzielony i nie pozwala na pełne rozwinięcie tego typu usług.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców dodatkowo potwierdzają potrzebę rozwoju wsparcia dla osób starszych. Respondenci zwracali uwagę na problemy związane z samotnością seniorów, ograniczoną dostępnością usług, niewystarczającą ofertą działań aktywizacyjnych oraz trudnościami rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi. Mieszkańcy wyrażali również wysokie poparcie dla utworzenia Dziennego Domu Seniora jako miejsca zapewniającego codzienne wsparcie, aktywizację oraz możliwość integracji społecznej.

Istotne znaczenie ma również analiza kosztów i skali opieki instytucjonalnej. Wysokie wydatki związane z pobytem mieszkańców w domach pomocy społecznej pokazują, że rozwijanie usług środowiskowych i dziennych form wsparcia stanowi ważny element lokalnej

polityki społecznej oraz sprzyjać ograniczeniu konieczności kierowania seniorów do całodobowych form opieki.

Planowany Dzienny Dom Seniora wpisuje się w założenia deinstytucjonalizacji usług społecznych, zakładającej wspieranie osób starszych w środowisku lokalnym i umożliwienie im jak najdłuższego pozostawania w miejscu zamieszkania. Placówka mogłaby pełnić funkcje opiekuńcze, aktywizacyjne, integracyjne i wspierające, a jednocześnie stanowić wsparcie dla rodzin oraz opiekunów osób starszych.

Rekomendacje

- 1. Utworzenie Dziennego Domu Seniora** na terenie Gminy Grójec jako placówki świadczącej o codzienne wsparcie dla osób starszych wymagających opieki, aktywizacji i integracji społecznej.
- 2. Rozwój usług środowiskowych dla seniorów** w formule odpowiadającej zasadzie deinstytucjonalizacji, umożliwiającej osobom starszym jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.
- 3. Zapewnienie zróżnicowanej oferty wsparcia**, obejmującej działania opiekuńcze, integracyjne, aktywizacyjne, prozdrowotne, usprawniające oraz wspierające codzienną samodzielność seniorów.
- 4. Uwzględnienie potrzeb rodzin i opiekunów nieformalnych** poprzez organizację usług częściowo odciążających ich w ciągu dnia i wspierających w pełnieniu funkcji opiekuńczych.
- 5. Zapewnienie rozwiązań zwiększających dostępność placówki**, w szczególności poprzez uwzględnienie kwestii transportu, działań informacyjnych oraz organizacyjnego wsparcia seniorów mających trudności z dotarciem do placówki.
- 6. Wykorzystanie potencjału lokalnych instytucji i organizacji społecznych** działających na rzecz seniorów, tak aby Dzienny Dom Seniora funkcjonował jako element szerszego, spójnego systemu wsparcia środowiskowego.
- 7. Stałe monitorowanie potrzeb osób starszych i ich rodzin**, co umożliwi bieżące dostosowywanie oferty placówki do zmieniającej się sytuacji społecznej i demograficznej gminy.

Zgromadzony materiał diagnostyczny jednoznacznie wskazuje, że na terenie Gminy Grójec istnieje rzeczywista i udokumentowana potrzeba utworzenia Dziennego Domu Seniora. Potwierdzają to zarówno dane demograficzne i społeczne, dane dotyczące pomocy społecznej i usług opiekuńczych, jak również wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców.

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób starszych wymagających wsparcia oraz rosnące potrzeby rodzin opiekujących się seniorami wskazują na konieczność dalszego rozwoju lokalnych usług społecznych. Obecny system wsparcia, mimo funkcjonowania wartościowych działań aktywizacyjnych i integracyjnych, nie zapewnia kompleksowej, regularnej opieki dziennej dla osób starszych wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz wpisuje się w kierunki rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej. Placówka przyczyni się do poprawy jakości życia seniorów, zwiększenia ich bezpieczeństwa, przeciwdziałania samotności i wykluczeniu społecznemu oraz wzmocnienia samodzielności osób starszych.

Realizacja inwestycji pozwoli również na rozwój lokalnego systemu wsparcia środowiskowego oraz stworzenie miejsca sprzyjającego integracji społecznej, aktywizacji i budowaniu więzi międzypokoleniowych. W świetle przeprowadzonej diagnozy utworzenie Dziennego Domu Seniora należy uznać za działanie w pełni uzasadnione społecznie, organizacyjnie i funkcjonalnie.

Uzasadnienie

Realizacja zadań własnych gminy w obszarze polityki społecznej wymaga prowadzenia działań opartych na rzetelnej analizie potrzeb mieszkańców oraz identyfikacji lokalnych zasobów i potencjałów. Opracowanie „Diagnozy potrzeb społeczności lokalnej w zakresie zapotrzebowania na Dzienny Dom Seniora w Grójcu” stanowi odpowiedź na konieczność planowania i prowadzenia spójnej, długofalowej polityki społecznej, ukierunkowanej na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie dostępności i efektywności usług społecznych. Przedmiotowa diagnoza została przygotowana w oparciu o analizę danych statystycznych, dokumentów strategicznych, informacji będących w dyspozycji jednostek organizacyjnych gminy, a także wyniki konsultacji i badań dotyczących sytuacji społecznej mieszkańców. Dokument identyfikuje kluczowe wyzwania społeczne występujące na terenie Gminy Grójec, w szczególności w obszarze jakim jest wsparcie rodziny, pomoc społeczna, integracja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zdrowie psychiczne, aktywizacja społeczna i zawodowa oraz rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych. Diagnoza określa również istniejące zasoby instytucjonalne, organizacyjne i społeczne, które mogą zostać wykorzystane do rozwoju lokalnego systemu usług społecznych, w tym potencjał jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz inicjatyw oddolnych mieszkańców. Przyjęcie dokumentu umożliwi planowanie i realizację działań odpowiadających rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, w szczególności funduszy europejskich w kolejnych perspektywach finansowych. Ponadto diagnoza stanowi niezbędny element procesu rozwoju i integracji usług społecznych na poziomie lokalnym, w tym wdrażania rozwiązań przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa dotyczących realizacji usług społecznych.